

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI

MAJ 1964

*„Spet kliče nas venčani maj k Mariji v nadzemeljski raj.
Cvetlice, dobrave si venčajo glave, raduje se polje in gaj.“
Tako pojo Slovenci doma in po svetu. — Slika zgoraj nam
kaže Breg nad Krko v Novem mestu na Dolenjskem*

Vrednost dela

V petek, 1. maja, se bodo po svetu zopet zgrinjale delavske množice. Na mnogih krajih bodo, pač žal, pele slavospeve Leninu in drugim revolucionarjem, kot da so šele ti pokazali na vrednost dela in dvignili iz suženjstva delavca. A, kot večkrat, tako so tudi v tem prevare. Resnica je, da je bila Cerkev prva, ki je pokazala v pravi luči delo in ljudi, ki se z njim ukvarjajo.

V grško-rimskem svetu, pred nastopom krščanstva, je bilo telesno delo na splošno v preziru. To dokazujejo marsikatera mesta Platona, Aristotela, Ksenofonta in Cicerona. Po njih je telesno delo nekaj nizkotnega, brezčastnega, manjvrednega in pristoji zato le ljudem, ki so bili v tem manjvrednem položaju rojeni (sužnji) ali pa so civilno samostojnost zgubili. In kakor mora v človeku telo služiti duhu, tako morajo biti vsi, ki vrše telesno delo, podrejeni tistim, ki razvijajo duhovno dejavnost. Odtod razmejitvena črta med gospodi, državljani, svobodnimi ter sužnji, stvarmi, orodjem.

In sredi te miselnosti se sv. Pavel, največji apostol vseh časov, svobodni rimski državljan, ki zna občevati tudi z najvišjimi sloji in se priziva na cesarja, preživlja z delom sužnjev, čeprav bi bil lahko „živel od evangelija“, na kar je imel kot apostol vso pravico.

Par desetletij pred njim pa se je rodil Kristus Gospod, „tesarjev sin“, kot ga imenuje sv. Matej, sv. Marko pa mu enostavno pravi „tesar“.

V poznejšem življenju Cerkve se je zdravi krščanski duh mora vedno znova boriti proti miselnostim in pretvezam, ki so tudi med kristjani gledanje na telesno delo in praktično zadržanje do njega branili. Tako n. pr. je sv. Avgustin nastopil proti brezdelju, ki se je sklicevalo na svetopisemsko mesto o pticah pod nebom in lilijah na polju, ki ne delajo in vendar Oče tako lepo zanje skrbi. V 13. stoletju so „Bratje svobodnega duha“ delo izločevali iz krščanskega življenja zaradi zmotnega pojmovanja molitve: „Ljudje ne smejo delati, temveč morajo počivati in okušati, kako dober je Gospod. Molitve, ki jih človek opravlja med ročnim delom, nimajo nobene vrednosti.“ Podobno so trdili tudi španski „razsvetljenci“ v 17. stoletju.

Poleg zavračanja zmot je krščanski čut tudi pozitivno čedalje bolj odkrival vrednost telesnega dela in ga vstavljal v krščansko življenje: od zgodnjih spisov cerkvenih učenikov v prvih stoletjih, preko „Pravil sv. Benedikta“, ki so tudi s svojim stališčem do telesnega dela močno posegla v razvoj zapadne civilizacije in kulture, do poudarka vrednot telesnega dela v dokumentih Leona XIII., Pija XI., Pija XII., ki je na 1. maja 1955 postavil praznik sv. Jožefa Delavca in Janeza XXIII., katerega svet občuduje zaradi dveh znamenitih socialnih okrožnic: „Mati in učiteljica“ in „Mir na zemlji“.

V luči Kristusove vere telesno delo ni nekaj negativnega, ni le prekletstvo in kazen za izvirni greh: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.“ Ni le služba Marte, ki si je izbrala slabši del. Ni le boj z mrtvo snovjo, ki bi si jo človek, v napuhu padlega angela, rad podjarmil, a je ona, ki človeka zaslužji. Telesno delo more po nauku Cerkve postati stvariteljska sila, ki globoko posega v odločilno dogajanje tega sveta; je nadaljevanje božjega stvarjenja, ne trga od narave in je ne omadežuje, temveč človeka še tesneje spaja z njo ter jo oživlja in lepša: Hiša more dojeti pokrajini dušo; potok, napeljan v pustinjo, buči življenje; lepota ni samo v idili podeželja, kjer je pesem vetra in vej in trave in sonca na travi, pesem hitečih in pesem stoječih valov, pesem srebrnih in pesem zlatih valov — pesem potokov in pesem žit; lepota je možna tudi sredi moderne industrije, kjer je pesem obzidanih cest in korakov, po tlaku hitečih, ritem rok in ramen, ki dvigajo kamen in hlod, takt železnic, pod zvezdami vsemi enak, tok velerek, ki jim tovor in breme je dika, žic brnenje, ki vežejo sever in jug in vodijo glas zapada k ušesu iztoka” (Župančič, Duma). Zemlja ne beži pred človekom, ampak ga kliče, naj jo tudi s telesnim delom izrazi v vseh njenih možnostih, v smeri resnice, dobrote in lepote. Trpljenje, ki je z delom združeno, je resda kazen za izvirni greh, a more postati zaradi svoje očiščujoče moči vir blagoslova. Kjer znanje kretnje telesnega dela preveva spoznanje o vrednosti dela in volja služiti z delom Bogu ter graditi sebe in druge, Marta ni več sama, temveč se ji je že pridružila Marija. Če telesno delo poteka iz milosti, ni v sovražnem boju z zemljo in se mu ni bati njenega maščevanja, temveč ji prijateljsko pomaga v njenem najglobljem teženju, izročati in slaviti Boga.

A. S.

Nov odlok o liturgiji

Nova liturgična konstitucija ima za seboj veliko delo. Med prvim zasedanjem so o liturgiji razpravljali na 15 splošnih sejah, kjer so upoštevali 953 ustnih in pismenih predlogov. Med obema zasedanjima so celotno besedilo znova predelali, med drugim zasedanjem pa uopolnjevali. S posebnimi glasovanji so sprejemali popravek za popravkom, poglavje za poglavjem. Na god sv. Cecilije, 22. novembra 1963, je bila celotna liturgična shema dana na glasovanje. Cerkveni zbor jo je skoraj soglasno sprejel: 2158 koncilskih očetov je reklo „da“, 19 pa „ne“. Pavel VI. jo je slovesno potrdil 4. decembra 1963 in tako je formalno postala cerkveni zakon.

Novi liturgični zakon obravnava načine, kako Cerkev govori z Bogom, kako mu javno in zasebno izkazuje dolžno čast in kako opravlja verske obrede. Obsega uvod in tale poglavja: 1. splošna načela, 2. evharistična skrivnost, 3. zakramenti in zakramentali, 4. duhovniški brevir, 5. liturgično delo, 6. cerkvena glasba, 7. cerkvena umetnost in sakralna oprema.

Cerkev hoče po liturgiji, po njenem globokem pojmovanju in doživljanju posvetiti kristjana, moderne pogane pa pritegniti k virom nadnaravnega življenja.

Ker je maša kot obnova Kristusove daritve najbogatejši vir našega posvečenja, zato vodijo vernika vse mašne spremembe do čim tesnejšega sodelovanja s Kristusom. Da bo bolje poučen, zato bo duhovnik pričeval mašo pred oltarjem, kjer bo bral berilo in evangelij v domačem jeziku. Po pridigi bo zopet vpeljana skupna molitev vernikov. Zadnji evangelij in molitve po maši bodo odpadle.

Stalni del maše —kanon— ki se bistveno ne spreminja, bo z novimi predpisi nekoliko poenostavljen. Besedilo sicer ostane isto, nekoliko manj bo le poklekov, kretenj in priklonov. Vsi narodi, na katere je vplivala latinska in evropska kultura, bodo ohranili kanon v latinskem jeziku.

Vsi zakramenti se bodo delili v narodnem jeziku. Pri nas sicer te spremembe ne bomo čutili, ker delimo zakramente in zakramentalne v slovenskem jeziku z dovoljenjem Rima že od leta 1932 dalje.

Zakrament poslednjega maziljenja se sedaj imenuje „bolniško maziljenje“, ki ga morejo prejeti bolniki, čeprav niso smrtno bolni. Nove spremembe so olepšale tudi zakrament sv. birmе in poročni obred.

Pri cerkveni glasbi in zahvalni opremi bo treba bolj paziti na pristno izražanje čustvovanja verne ljudske duše, kot pa na zunanji učinek, ki včasih nima pravega religioznega smisla.

Ur.

Ljubljanski nadškof o sklepih koncila

Četrty december lanskega leta je bil zgodovinsko pomemben dan. Natančno na ta dan pred štiristo leti se je končal dosedaj najdaljši in najvažnejši koncil v cerkveni zgodovini, tridentinski koncil. Na dan 4. decembra 1563 so koncilskim očetom od ginjenosti in veselja, da je veliko delo srečno dokončano, solze zalile oči. S tistim dnem se je v zgodovini Cerkve začelo novo obdobje. Na isti dan, 4. decembra lanskega leta, je bil sprejet in razglašen prvi odlok drugega vatikanskega zbora, odlok o bogoslužju, s katerim se nedvomno v zgodovini Cerkve spet začenja nova doba. Isti dan je bil razglašen tudi odlok o krščanskih načelih glede kina, tiska, radia in televizije, o čemer boste slišali ob drugi priložnosti.

KAKOR SEME

Odlok o bogoslužju je kakor seme, zasejano v zemljo; šele počasi bo vzkalilo in pognalo in rodilo obilne sadove. Razumljivo je, da so tisti, ki pričakujejo od koncila hitrih, temeljitih in celo presenetljivih sprememb, razočarani; a zelo se motijo. Cerkev je živo telo Kristusovo. V vseh živih pa, tako tudi v Cerkvi, vse raste in dozoreva počasi. Novi koncilski odlok za zdaj še ne uvaja nobenih sprememb in novosti v mašo in obrede svetih zakramentov, temveč postavlja za obnovo bogoslužja samo temelje, daje načela in nakazuje smernice, po katerih bo posebna komisija po koncilu obnovo izvedla. Tudi pred štiristo leti so nove mašne in obredne knjige izšle šele nekaj let po končanem tridentinskem zboru. Tako bomo šele po nekaj letih dobili prenovljene mašne knjige, duhovniki preurejen brevir. V komisiji, ki bo vse to skrbno sestavila, bodo sodelovali strokovnjaki in škofje vsega sveta.

Gotovo vas zanima, kakšne spremembe moremo, če beremo koncilске odloke, pričakovati najprej pri maši. Poglavitno, kar hoče koncil z obnovo bogoslužja doseči, je to, da bi verniki ne bili pri nedeljski maši samo gledalci in opazovalci, temveč zavestni sodelavci. Maša je namreč že po svoji naravi skupno sveto opravilo vse župnije. Vsak ima pri njej svojo nalogo:

mašnik, strežnik, pevci in verniki v cerkvi. Že o izvoljenem ljudstvu stare zaveze je Bog rekel, da so „kraljestvo duhovnikov in svet narod“ (2 Mojz 19, 6), to je, od drugih narodov ločen in Bogu posvečen narod z nalogo, da časti pravega Boga. Koliko bolj to velja za kristjane, ljudstvo nove zaveze, ki jih sveti Peter (1 Pet 2, 5; 9) imenuje „kraljevo duhovstvo, svet narod“, ki daruje Bogu prijetne daritve po Jezusu Kristusu. Ker ste vsi verniki pri krstu postali udje Kristusovega telesa, člani novozaveznega izvoljenega ljudstva, ste s tem dobili tudi pravico in prevzeli dolžnost, da ste ne le pri maši navzoči, temveč da z mašnikom, po katerem se Kristus daruje, tudi vi darujete Kristusa in tudi sebe Bogu. To morate storiti najprej v srcu; če niti tega ne storite, ste pri maši le po zunanje. Najbolje ste pri maši, če tudi na zunaj vidno pokazete, da darujete in se darujete, to je, če pri maši skupno pojete in to, kar je vaša vloga pri maši, skupno molite. Tako se maše zavestno in dejavno udeležujete. To pobožno in dejavno sodelovanje vernikov, pravi koncilski odlok, je treba obnoviti in gojiti, zakaj iz takega obhajanja božjih skrivnosti v prvi vrsti izvira resnično krščansko mišljenje in življenje, kakor je zapisal že sveti Pij X. in za njim ponavlja koncilski odlok.

VEČ SLOVENSKEGA

Da boste pa pri maši laže in z razumevanjem sodelovali, bo seveda moralo biti pri maši več slovenskega. Pri obnovljeni maši bo mašnik berilo in evangelij kar pri maši prebral v slovenskem jeziku, zato jih ne bo treba znova brati pred pridigo. Tudi mašnikovi opomini in pozdravi, ki so med mašo namenjeni vernikom, molitve in spevi, ki naj jih verniki razumejo, bodo v domačem jeziku. Nedeljska berila in evangeliji ne bodo več vsako leto isti, kakor so zdaj, temveč se bodo ponavljali šele čez več let; to zato, da boste slišali čimveč iz svetega pisma, zlasti iz Jezusovega življenja. Nekaj sprememb bo tudi v mašnem obredu samem in tako vam bodo posamezni obredi in mašnikove kretnje bolj razumljive, zato boste laže pobožno pri maši. Pri darovanju bodo vpeljane molitve za sveto Cerkev, za oblastnike, za vse, ki so v stiski, za vse ljudi in za zveličanje vseh. To bodo podobne molitve, kakor jih opravljamo na veliki petek, seveda bodo v slovenščini. Take molitve so bile nekdanj v Cerkvi v navadi, zdaj bodo obnovljene.

Izmed drugih sprememb, ki bodo vpeljane pri nekaterih mašah, naj navedem le dve. Pri mašniškem posvečenju bodo novomašniki prejeli sveto obhajilo pod obema podobama, pili bodo tudi sveto Rešnjo kri. In drugo: na veliki četrtek bodo vsi duhovniki skupaj mdševali, tako kakor zdaj novomašniki pri posvečenju.

NOVOSTI GLEDE ZAKRAMENTOV

Gotovo bi me zdaj radi vprašali, ali bodo tudi pri delitvi svetih zakramentov kake spremembe. Bodo. Pri krstu bodo na primer naštetje tudi

dolžnosti staršev do otrok in botrov do krščencev. Birma bo lahko tudi med mašo in pred birmo bodo birmanci ponovili krstno obljubo. Pri poroki bo duhovnik vedno bral berilo in evangelij poročne maše in ves poročni obred bo lepši in bogatejši. Lahko se torej že vnaprej veselimo, da bomo po tej obnovi bogoslužje in njegove obrede mnogo bolje razumeli, in zato lahko iz njega jemali več milosti.

Bogoslužje, v prvi vrsti maša, je, kakor pravi koncilski odlok, vrhunc vsega, kar se v Cerkvi godi, in obenem vir vse moči svete Cerkve. Bogoslužje opravlja Kristus, glava Cerkve, in vsa Cerkev, njegovo telo. Pri bogoslužju Boga najlepše častimo; pri bogoslužju, zlasti pri maši z obhajilom, se duše najbolj posvečujejo; saj se pri maši ponavlja in pred nami ponavzočuje Kristusova daritev na križu, pri kateri je Kristus dal svojemu Očetu vso čast in nam zaslužil vse milosti. V bogoslužju, ki ga opravljamo na zemlji, zlasti pri maši, posnemamo in najprej okušamo, pravi koncil, tisto bogoslužje, ki ga opravljajo s poveljanim Kristusom angeli in svetniki v nebeškem Jeruzalemu, kamor tudi mi potujemo. Ko obhajamo bogoslužje z vso množico nebeške vojske, pojemo z njimi Bogu slavo, obhajamo spomin svetnikov v upanju, da jim bomo v nebesih pridruženi, in od tam pričakujemo našega zveličarja Jezusa Kristusa; ko se prikaže on, naše življenje, se bomo tudi mi z njim prikazali v slavi (Kol 3, 4). Tako govori koncilski odlok o bogoslužju.

SKUPNO OPRAVILO OBČESTVA

Maša mora biti naša najlepša izpoved vere in nam mora dati moči za krščansko življenje. Maša je obnova naše zaveze z Bogom in nas mora priganjati k delom ljubezni. Da bo pa res središče in prvi vir krščanskega življenja, mora biti res skupno opravilo farnega občestva. Niste najbolje pri maši, če gledate mašnika pri oltarju, kjer vas, vernike, zastopa le majhen mašni strežnik, in pri tem poslušate cerkvene pesmi, sami pa molite morda le rožni venec, ko knjižice ali nimate ali ne vidite brati. Pri maši vsi radi pojte, in to glasno in navdušeno, saj je maša naše skupno sveto in veselo opravilo. Nemi ali mrmrajoči častilci ne morejo biti Bogu všeč. Tudi Kristus in njegovi apostoli so, ko so obhajali zadnjo večerjo, peli obredne pesmi. O bogoslužju prvih kristjanov pa pravijo Apostolska dela, da so kristjani vsak dan lomili po hišah kruh in uživali jed z veseljem in preprostim srcem, hvaleč Boga, in priljubljeni pri vsem ljudstvu (2, 46; 47).

Tako nam, dragi verniki, naroča koncilski odlok. Z veseljem se ravnajmo po njem. Saj je naši ljubljanski nadškofiji sveta stolica že pred nekaj leti posebej priporočala tako-imenovani „liturgični apostolat“, to je življenje z bogoslužjem, ki naj s krščanskim duhom prekvasi vse naše življenje.

+ Jožef Pogačnik, nadškof

Vprašanje o tem, kdo ima pravico do vzgoje otroka, je bilo vedno predmet zanimanja; danes pa je ta problem marsikje na svetu stvar političnih in svetovnonazorskih bojev. Kakšen je torej pravi nauk o tem vprašanju?

Kdo ima pravico do vzgoje?

Tri različne ustanove si prisvajajo pravico do otrokove vzgoje: družina, država, in v nadnaravnem redu pa Cerkev. Prvenstveno pravico do vzgoje otroka v naravnem redu imajo starši. Ta njihova pravica je prvotnejša od pravice države, zakaj pred državo je bila družina in njene pravice. Pravica — in ker pravica tudi dolžnost — staršev do celotnostne vzgoje njihovih otrok poteka iz same naravne zakonske ustanove. Bog je ustanovil zakon z namenom, da se v njem ne le rode, temveč tudi vzgajajo nova človeška bitja do tiste stopnje zrelosti, telesne in duhovne, ko bodo mogli kot samostojni ljudje zavzeti polno mesto v človeški družbi.

Vzgoja, ki so jo starši dolžni dati svojim otrokom, mora biti vsestranska, celotna. Raztezati se mora na otrokovo telo in dušo, na um, voljo in srce. Vzgoja umskih sposobnosti se pa vrši prav s poukom. Starši morejo otroka poučevati sami ali pa ta pouk delno ali v celoti poveriti drugim. V prejšnjih dobah so otroci prejeli redno vso potrebno izobrazbo v domači družini, v modernem času je to iz mnogih razlogov postalo neizvedljivo. Starši so primorani, če naj zadoste svoji vzgojni dolžnosti, otroka pošiljati v šole; a te tedaj poučujejo otroka le po naročilu in v imenu staršev. Učitelj na ljudski šoli in profesor na gimnaziji sta samo poverjenika staršev, zato morata tudi otroka tako vzgajati, kot starši zahte-

vajo. Šola sama od sebe nima nobenih pravic.

Starši pa ne smejo te vzgojne naloge poveriti kakršnemukoli učitelju oz. profesorju, kakršnikoli šoli. Cerkev v svojem zakoniku strogo naroča katoliškim staršem (s čimer jih samo spominja od Boga jim danih dolžnosti), „da njih otroci ne smejo obiskovati nekatoliških, nevtralnih ali mešanih šol, to je takšne, ki so odprte tudi za nekatoličane...“ (kanon 1374).

KATOLIŠKI VERI SOVRAŽNE ŠOLE

V tri vrste šol torej katoliški starši ne smejo pošiljati svojih otrok po tej določbi. Najprej so to nekatoliške šole, to so takšne, ki so sovražne katoliški veri. Pošiljati otroka v tako šolo pomeni izpostaviti ga skoro gotovi nevarnosti, da njegova vera utрпи težko škodo ali pa da jo otrok celo popolnoma izgubi in se hkrati tudi moralno pokvari. Jasno je, da noben oče in nobena mati, ki jima je mar časne, zlasti pa še večne sreče svojega otroka, ne bosta nikdar, razen v skrajni sili in s primernimi varnostnimi ukrepi privolila, da se njun otrok izobražuje v takšni šoli.

NEVTRALNE ŠOLE

Druga vrsta šol, v katere Cerkev prepoveduje pošiljati katoliške otroke, so pa nevtralne. To so šole, ki hočejo biti glede vere nevtralne — ne sovražne, pa tudi ne naklonjene. Zagovornik takšnih nevtralnih ali še pogosteje na-

zivanih laičnih šol, so skoro vse moderne države, ki jim je pač mnogo za to, da izrujejo vero v Boga in Cerkev iz šole, ter sploh iz vsega javnega življenja. Ker si tega ne upajo odkrito povedati — reakcija bi bila premočna — zato se skrivajo za na videz tako upravičeno geslo: nevtralnost šole glede vere. Toda takšna nevtralnost, četudi bi recimo bila upravičena, v praksi ni mogoča. Šola in pouk bosta ali veri sovražna ali pa ji naklonjena. Srednja pot, nevtralnost ni mogoča. Tudi tu velja Kristusova beseda: Kdor ni z menoj, je proti meni, kdor ne zbira z menoj, raztresa. Tudi če bo npr. učitelj v šoli v najboljšem primeru skušal hladno preiti verska vprašanja, je že s tem samim negativno vplival na svoje učence, je kvarno vzgajal. Napravil je namreč v svojih mladih poslušalcih vtis, da je vera, da so najgloblja vprašanja o življenju, o posmrtnosti in Bogu za življenje brezpomembna in s tem je že začel podirati vero v te resnice, čeprav ni rekel direktno nobene besede proti. Pa tudi zgled učiteljev bo učil, tiho in neopazno, a na globoko. Učenci boš kot poslušajo, svojega učitelja opazujejo in si po njegovem zadržanju kužejo načela za svoje lastno življenje...

Tisti, celo med katoličani, ki kar ne morejo uvideti nevarnosti laične šole, naj verjamejo vsaj besedam nekoga, ki ga nihče nikoli ni dolžil ljubezni do Cerkve in spoštovanja do vere. Je to znameniti francoski ministrski predsednik Clemenceau, znan po versailleski pogodbi, katoličanom pa zlasti po svojem strupenem nastrojenju proti veri in Cerkvi. Njegovo pričevanje o tej stvari se mi zdi tako pomembno, da ga navajam dobesedno v prevodu: „Pri pouku — tako pravi — je nujno, da bo

profesor govoril o mnogih stvareh. Nujno bo, da bo zavzel stališče, nujno bo, da bo kdaj odobral ali pa zavračal. Ko bo v zgodovini prišel do Tiberija in ko bo moral govoriti o kakšni judovski drami, kakšno mnenje bo tedaj zastopal, kaj bo dejal: je bil Kristus Bog ali pa zgolj človek? — In ko bo prišel do velikega pojava krščanstva, ki stoji na čelu zgodovine in ki je zavzemal in še danes zavzema prvo mesto v mišljenju in dejavnosti civilizacije, kako ga bo označil, kakšno mnenje bo dal svojim učencem. Kako bo profesor razložil zgodovino judovskega naroda, Jezusovo rojstvo, dejavnost Cerkve in toliko drugih poglavij iz zgodovine? Kot veren človek ali kot ateist? Kje je tu možna kaka nevtralnost? — Kako bo razložil svojim učencem razvoj gospodarske vede v življenju narodov? Kot socialist ali kot antisocialist? Tudi tukaj — kje je mesto za nevtralnost? In življenje, njegov izvor, njegov smoter? Kako bo vse to razložil? Kot materialist ali kot kristjan? In tako vse, vse...”

VELIKA KRIVICA

Tem besedam ni treba razlage, so zadosti zgovorne in jasne. Dodam naj le še, da se otroku, ki ga hočejo laično vzgajati, godi povrh vsega tudi velika krivica. Ne da mu namreč celotne vzgoje do katere ima pravico. Vzgoja mora harmonično razviti človeške sposobnosti. Razviti ene in zanemariti druge, bi se dejalo človeka okrniti. To bi bilo tako protinaravno, kot je protinaravno telo z enim okrnjenim udom. Ali nima otrok pravice, da se vsi njegovi telesni organi razvijejo v harmonično celoto? Enako, le da še močnejšo pravico ima njegov duh. Zato se ne smejo

izključiti iz vzgoje njegove moralne in srčne sposobnosti, ki tvorijo vendar najbolj plemenit del njegovega bitja in ki najdejo svoj poln izraz le v verskem čustvu. Šola brez Boga, pa naj se skriva za še tako nedolžna imena, brutalno okrni človeški um, ko mu vzame ali vsaj pusti nerazvito tisto najvišje, kar je prejel od svojega Stvarnika — drobec božje luči, ki naj mu sveti v temi te zemeljske poti in ga pripelje končno k viru luči, k Bogu. Laična šola, in to je njena največja, usodna pogubnost, otroka odvraca in pogosto tudi dokončno odvrne od njegovega končnega smotra, od večnostnega namena, h katerega mora težiti vsak človek na tej zemlji. To je tudi zločin brez primere, zlasti še ker se tako premišljeno zagreši, kot to dela laična šola.

VERSKO MEŠANE ŠOLE

Tretja vrsta šol, katerih ne smejo obiskovati katoliški otroci, so pa mešane šole. Mešane so na tem mestu tiste šole, kjer se vzgajajo skupno katoliški in nekatoliški otroci. Tudi tu je nevarnost za pravo vero velika, ker se bo tudi v takšni šoli učitelj nujno moral pri svojem pouku pogosto odločiti za eno ali drugo razlago, pravi veri naklonjeno ali sovražno. Poleg tega se bodo v takšnem ozračju otroci prav lahko navzeli prepričanja, da so vse vere enako dobre.

Cerkev seveda ve, da so ponekod razmere takšne, da katoliški starši kljub dobri volji nimajo druge izbire, kot da pošiljajo svoje otroke v eno izmed navedenih šol, ker pač drugačnih ni ali pa jih je iz kakšnih drugih okoliščin katoliškim otrokom nemogoče obiskovati. V takšnem primeru Cerkev seveda

dovoljuje izjeme. Toda načelno si nobena katoliška družina te izjeme ne sme sama vzeti. Dovoljenje more dati samo škof. Pogosto se tovrstna dovoljenja dajo kar splošno, ker je npr. v celih pokrajinah ali državah samo državna, to je laična šola. Toda v takšnih primerih mora cerkvena oblast s sodelovanjem staršev vse storiti, da se preprečijo ali vsaj do skrajne možne meje zmanjšajo nevarnosti, ki groze veri in nravnosti katoliških otrok v teh šolah.

Alojzij Kukovica, S. J.

(Se bo nadaljevalo)

Lefos poteka 400 let, odkar se je rodil astronom svetovnega slovesa Galileo Galilei. „Njegov spor“ s Cerkvijo je za mnoge kamen spotike. Pravijo, da se je Cerkev ob njegovih odkritjih zmotila. Kako je s tem?

GALILEO GALILEI

Neprijatelji vere in cerkve hočejo na vsak način dokazati, da se je: 1. Cerkev z obsodbo Galileija pokazala kot sovražnica znanosti in vsakega napredka, 2. da je krivično mučila in obsodila nedolžnega človeka.

Celo to izmišljotino so prinesli nekateri listi, da so Galileija na grmadi sežgali.

Kaj je resnice v teh trditvah, nam bo pokazala nepopačena zgodovina.

Cerkev in znanost okoli 1600

Galileo Galilei se je rodil l. 1564, torej pred 400 leti, in je umrl 1642. Če nepristransko proučimo zgodovino te dobe, se bomo prepričali, da se Cerkev v tem času, kakor tudi nikdar prej ali pozneje, ni protivila napredku znanosti. Posebno na področju prirodoslovnih znanosti, najdemo med najbolj znanimi učenjaki tega časa imena mnogo duhovnikov in redovnikov (Kopernik, Castelli, Renieri, Gulin, Grimaldi...)

Ko je Galilei objavil prva dela o svojih odkritjih, so bili cerkveni krogi zelo navdušeni. Dokaz za to najdemo v njegovi obsežni korespondenci s kardinalom Barberinijem in Cantijem, z drugimi škofi in prelati. Ko je l. 1610 prišel v Rim, ga je papež Pavel V. toplo sprejel. Kardinal Barberini (poznejši papež Urban VII.) mu je posvetil latinsko odo, ki v njej proslavlja njegova odkritja. Leta 1624 je Galileija Urban VII. ljubeznivo sprejel, mu ob-

ljubil oskrbo za sina in mu podaril tri ljepe slike in dve kolajni.

Sicer pa teorija, ki jo je učil Galilei (da se Zemlja in planeti sučejo okoli nepremičnega Sonca), ni bila nova in so jo oznanjali že od III. stol. pred Kristusom in Nikolaj de Cusa, ki je l. 1435 povzel to teorijo, je postal kardinal, kanonik Kopernik pa je to teorijo obrazložil v svojem delu: „O premikanju nebesnih teles“ z odobravanjem papeža Pavla III. Pristašu tega sistema Keplerju so dali astronomsko stolico v Bologni.

Zgodovinsko neresnično je torej trditi, da se je Cerkev protivila napredku znanosti.

Resnični vzroki

Galilei pa se ni zadovoljil samo s tem, da je učil Kopernikovo teorijo kot znanstveno hipotezo, ampak je poskusil, da bi jo usoglasil s sv. pismom in je pri tem sv. pismo razlagal na svoj način. Cerkev pa je vedno zahtevala kot svojo absolutno pravico tudi izključno razlagati sv. pismo. V Galileijevem času je bila v tej stvari še bolj stroga, ker je morala reagirati proti „svobodnemu raziskovanju“ svetega pisma, ki ga je širil protestantizem (vsak naj si sv. pismo razlaga na svoj način).

V nekem pismu iz l. 1613 piše Galilei: „Sv pismo se pač prilagaja ne-

rodnemu človeškemu znanju in zato v mnogih primerih govori o stvareh, kot jih kaže videz, kar je popolnoma v redu, ter rabi izraze, ki nimajo namena, da bi izrazili absolutno resnico. V vprašanih prirodoslovnih znanosti, bi moralo sv. pismo zavzemati zadnje mesto... Sveti Duh nam ni hotel razodeti, kaj se giblje ali kaj miruje, zemlja ali sonce.“

Nekdo je ta način govorjenja naznanil kongregaciji indeksa, ki pa je odgovorila, da je Galilei sicer rabil netočne izraze, da pa ni prestopil mej katoliškega izražanja.

Vendar so njegove knjige, ker je mešal sv. pismo v razlaganje svojih teorij, z odlokom 5. marca 1616 prepovedali in mu tudi prepovedali ustno in pismeno širiti svoj sistem. Galilei se je prepovedi podredil.

Leta 1623 je Galilei objavil svoj „Saggiatore“ z odobravanjem cerkvenih cenzorjev. Posvetil ga je papežu Urbanu VIII., ki ga je bral z velikim veseljem. Nekaj let pozneje je ohrabren objavil svoje veliko delo: „Razgovori o dveh velikih svetovnih sistemih“. V predgovoru in v zaključku se je norčeval iz papeža. To je bilo preveč. Urban VIII., ki ga je ta nehvaležnost zadela, je „Razgovore“ izročil sv. oficiju, ki je ugotovil, da je Galilei svojo obljubo prelomil.

Galileijevo „mučeništvo“

Galileijev proces je rodil celo literaturo. Smilil se jim je veliki učenjak, ki da so ga zaprli v „temno celico in ga strašno mučili“, da bi iz njega izsilili priznanje. Resnica je nekoliko manj dramatična. Ob prvi prepovedi l. 1616 se Galilei sam ni vznemirjal. Do leta

1636 je lahko mirno nadaljeval svoje delo v Florenci. Med procesom l. 1636 pa je moral priti v Rim. Za časa svojih štirih zasliševanj od 13. aprila do 22. junija 1636 je imel za „ječo“ stanovanje višjega funkcionarja sv. oficija s pravico, da se svobodno giblje „po štirih prostorih“ — kot sam piše. 22. junija so ga obsodili na ječo, vendar mu je papež še isti dan kazen omilil in mu za „ječo“ določil „Villa Medici“. 1. decembra mu je Urban VIII. dovolil, da vzame za „ječo“ svojo hišo v Florenci „Villa Arcetri“ in da tam živi v krogu svoje družine in prijateljev. Tu je umrl l. 1642 star 78 let, in je ves čas užival podporo, ki mu jo je določil papež leta 1630. Zdi se, da je bila ta ječa še kar znosna! „Mračnih, vlažnih ječ“, o katerih nam govore, ni nikjer.

Ni res, da bi bili izvajali nad njim

Galileo Galilei

mučenje. Sam Galilei piše v nekem pismu iz l. 1634, da ni imel „nič trpeti ne telesno ne glede časti.“ Šele čez 140 let so italijanski pisatelji razširili to stvar, dasi je resnica, da mučenja nad starčki in bolehnimi niso nikoli izvrševali. Galilei pa je bil tedaj že v letih in ga je trla težka bolezen.

Zaključki

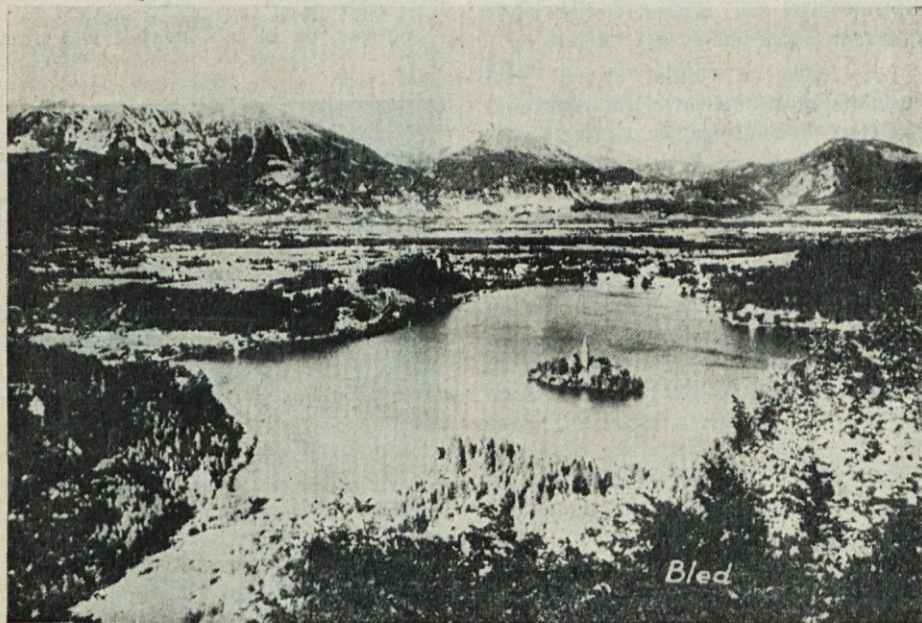
V Galilejevem procesu gre torej le za disciplinarno razsodbo, to se pravi, za razsodbo, ki graja zadržanje, ne pa nauk. Papeške nezmotljivosti to nič ne tiče. Sodniki rimske kongregacije, ki so spričo tedanjega stanja svetopisemske razlage mislili, da Galilejev nauk nasprotuje filozofiji in sv. pismu, so se seveda motili. A ti njihovi zmotni na-

zori so bili le razlog, ne pa predmet disciplinarne razsodbe proti Galileiju, saj nauka sploh niso obsodili, ampak le način pisanja in nastopa. Njihove zmote pa je kriv tudi Galilei, ker ni nastopal tako, da bi obenem koristil veri in naravoslovni znanosti, ki si v resnici nikakor ne nasprotujeta.

V bistvu je vsa Galileijeva dramatična legenda sama prevara, ki lahko prevari le nevedne ljudi.

Mnogo bolj dosledno in pravično se nam zdi vedenje Galileija samega, ki je vkljub vsem preizkušnjam in vkljub svojim napakam vendarle ostal prepričan in vnet katoličan in je tudi umrl pobožno v pokorščini do Cerkve.

A. S.

Blejski otok z lepim jezerom in mogočnimi gorami je pravi biser Slovenije

Ne more obstajati ljubezen do Kristusa brez ljubezni do Marije, njegove Matere. Tako beremo v naslednjem članku, ki ga je kot svoj stoti prispevek pri „Duhovnem življenju“ napisal č. g. duh. svetnik **Alojzij Košmerlj**.

Življenje, sladkost in upanje naše

V mesecu maju se naše misli obračajo k Mariji. Čeprav imamo na južni polobli Marijin mesec v tukajšnji pomladi, od 8. novembra do 8. decembra, se nam vsaj starejšim zdi skoraj nemogoče, da bi se v maju ne spominjali svoje nebeške Matere in Kraljice, kateri v čast smo doma vsako leto krasili majniške oltarje in veseli obhajali šmarjniško pobožnost. Temu našemu majniškemu razpoloženju odgovarja v Argentini naše vsakoletno romanje v Luján, ki se je začelo leta 1943 na drugo majniško nedeljo in se na ta dan od tedaj z vso zvestobo in pobožnostjo ponavlja.

Marija — naša velika ljubezen

Ljubezen do Marije spada k bistvu krščanske vere. Ne more obstajati prava ljubezen do Kristusa brez ljubezni do Marije, njegove Matere. V vernih družinah pijejo otroci to ljubezen že z materinim mlekom. Od rojstva dalje je vse naše življenje povezano z Marijo. Za življenje in smrtno uro se ji vsak dan priporočamo, v njene materinske roke polagamo svojo časno in večno usodo, vsak dan znova doživljamo tolažbe polne besede njene molitve: Kraljica naša in Mati usmiljenja, ti si naša življenje, naša sladkost in naše upanje.

Zaradi tega nas je v času vesoljnega cerkvenega zbora kar zaskrbelo in zabolelo, ko so se začeli oglašati glasovi, da je treba naši pobožnosti do Marije

postaviti meje, da je Marija v katoliški Cerkvi že zadosti, če ne preveč povišana in počeščena, da naša pregoreča ljubezen do Nje moti brate iz protestantizma, ker vidijo v našem Marijinem češčenju neko okrnjevanje Kristusove slave itd... Pa so na koncilskem zasedanju vstali kardinali in škofje, ki so se znova z vso vnemo postavili za Marijino čast. Lepo je dejal eden koncilskih očetov: „Marija je vrata, skozi katera se pride do Kristusa in ni mogoče do Njega razen po njej. Njeni otroci o njej ne smejo molčati.“ Sam sveti oče Pavel VI. je v svojem govoru, s katerim je 4. decembra 1963 zaključil drugo koncilsko zasedanje, s toplimi besedami ljubezni omenjal Marijo, „kateri naj vesoljni cerkveni zbor v svoji razpravi o Cerkvi enoglasno zagotovi njeno edinstveno mesto, ki ga kot Mati božja v sveti Cerkvi zavzema; mesto, ki je za Kristusom najvišje, nam pa najbližje, tako da jo bomo kot Mater Cerkve mogli častiti v njeno slavo in v našo tolažbo.“ In ko je sveti oče te besede spregovoril, tedaj je v cerkvi svetega Petra zagrmelo navdušeno odobravanje nad dva tisoč koncilskih očetov.

In spet smo bili Marijini častilci vsi srečni, ko smo v duhu spremljali svetega očeta na njegovem zgodovinskem romanju po Sveti deželi in smo brali njegov navdušen govor, s katerim je proslavljal Marijo v Nazaretu, na kraju njenega oznanjenja in tihega življe-

nja. Povedal je, da smo ji dolžni hvalježnost za vse, kar je za naše odrešenje storila.

Tako je pobožnost do Marije v sveti Cerkvi na novo potrjena. Je pa gotovo potrebno, da to pobožnost vsi kristjani pravilno umevamo in udejstvujemo.

Temelj in narava Marijinega češčenja

Izredno češčenje, ki ga sveta Cerkev s svojimi otroci izkazuje Mariji, temelji na njenem božjem materinstvu. Je to tako velika odlika, da je ne doseže nobeno drugo ustvarjeno bitje, ne v nebesih ne na zemlji. Po svojem božjem materinstvu se Marija približa meji božanstva in stopi v posebno razmerje s tremi božjimi osebami. Prav njeno božje materinstvo je tudi razlog za vse njene čudovite prednosti in milosti, s katerimi jo je Bog obdaril. Na podlagi tega uči sveta Cerkev, da moramo Marijo častiti bolj kot vse angele in svetnike, katerim je ona Kraljica.

Protestanti nam očitajo, da izkazujemo Mariji kar božje češčenje, s čemur da delamo krivico Kristusu in Bogu. Trdijo, da je naše češčenje Mater božje pravo malikovanje.

Mi pa vemo s sveto Cerkvijo, da je češčenje, ki ga izkazujemo božji Materi popolnoma podrejeno češčenju božjemu, ki je v svoji vrsti najvišje in ga smemo izkazovati le Bogu. Boga molimo in ga ponižno priznavamo in slavimo kot svojega Stvarnika in najvišjega Gospoda; Marijo pa častimo kot najpopolnejše ustvarjeno bitje in izvoljeno Mater učlovečenega božjega Sina. Lepo pojasni to cerkveni učenik sv. Bonaventura: „Preblazena Devica je ustvarjeno bitje in zato njeno češčenje ne dosega češčenja božjega. Ker pa je Mati božja, presega po svoji vzvišenosti vsa druga ustvar-

jena bitja in zasluži, da je češčena in slavljen nad vsemi.“

V svojem odporu proti Marijinemu češčenju, ki ga z nami delijo in zagovarjajo pravoslavni, so protestantje nedosledni. Luter in Kalvin ter njuni pristaši priznavajo, da je Marija božja Mati, da je vedno Devica, da je bila od Boga obdarjena z največjimi milostmi, da je vzvišena in blagoslovljena med vsemi ženami, hvaljena od angelov in vseh človeških rodov, — kljub vsemu temu pa označujejo naše Marijino češčenje kot neutemeljeno in praznovorno. Kje je tu resnična doslednost? Treba pa je z veseljem priznati, da v naših dneh veje v njihove vrste nov duh, ki mnoge od njih glede Marijinega češčenja približuje katoliškemu stališču.

Kar se tiče ugovora, da Marijino češčenje krati in zmanjšuje Bogu in Kristusu dolžno čast, katoliški teologi pravilno in modro odgovarjajo: Marijino češčenje prav nič ne okrnjuje češčenja božjega, ampak ga nasprotno pomnožuje. Kdor slavi božje angele, ki prebivajo v nebesih, slavi Kristusa; kdor časti nebeške svetnike, slavi v njih Kristusa; kdor svetnike kliče na pomoč, prosi po njih Kristusa za pomoč. Koliko bolj to velja v njem, ki časti, slavi in na pomoč kliče Marijo, iz katere se je rodil Kristus, po katerem so angeli in svetniki to, kar so. Ljubezen do Mater je ljubezen do Sina. Ko častimo Mater, častimo in slavimo v njej Sina in po Mariji gremo k Njemu, ki je vir vseh milosti. Zato se tudi v sveti Cerkvi češčenje Marijino nikoli ni ločilo od češčenja Kristusovega. To nujnost Marijinega češčenja dosledno zagovarja sloviti teolog Diekamp, ki pravi: „Potem, ko je bil v raju človeškemu rodu obljubljen Odrešenik, ki bo s svo-

jo Materjo zmagal peklenko kačo, se Marija že ne more ločiti od Kristusa, druga Eva od drugega Adama. Neločljiva sta zato v češčenju in ljubezni, ki jima ju izkazuje sveta Cerkev. Zakaj med stvarmi, ki nas družijo z Bogom in nas vodijo v nebeško domovino s Kristusom in pod njegovim vodstvom, je Marija. Kdor bi tedaj v svojem češčenju Marijo ločil od Kristusa, bi s tem porušil od samega Boga postavljeni red in uničil krščansko vero. Odtod sledi, da je treba Marijino češčenje šteti med znake prave Cerkve. Kjer se Marija ne časti, tam prave Kristusove Cerkve ni.“

Ker smo ljudje po izvirnem grehu

nagnjeni k slabemu, se seveda lahko tudi v naše pobežnosti vrinejo slabosti in napake. Tako tudi glede pobožnosti do Marije katoliški pisatelji pravilno uče, da je treba v njej ločiti tri vrste: popolno, nepopolno in zgrešeno pobožnost.

Popolno pobožnost do Marije goji tisti kristjan, ki jo časti in na pomoč kliče kot božjo Mater, ki je po Kristusovi volji tudi naša duhovna Mati, pa jo skuša tudi posnemati v njenih krepostih, se po njenem zgledu varuje greha, spolnjuje zvesto božje zapovedi in skuša Boga vedno bolj ljubiti in mu zvestejše služiti.

Nepopolna pa je pobožnost do Ma-

Šmarnice so Sloveniji znanilke majnika, meseca Matere božje

rije v tistih kristjanih, ki Marijo časte in se k njej zatekajo, a še vzdihujejo v verigah greha, imajo pa voljo, da bi se spreobrnili in zato Marijo kličejo na pomoč. Ako je ta volja za spreobrnjenje tako oslABLJENA, da je dejansko skoraj ni opaziti, pa je v takih kristjanih vendar neko dobro razpoloženje, da bi se spravili z Bogom vsaj na zadnjo uro, je njih pobožnost do Marije zares zelo nepopolna, vendar ne slaba in ne obsodbe vredna.

Zgrešeno in napačno pobožnost do Marije gojijo tisti kristjani, ki vse svoje zaupanje v Marijino pomoč stavijo le v gotova zunanja znamenja, pri tem pa se nebrzdano vdajajo grehu in svojim strastem in mislijo, da bodo kljub vsemu svoje grešno življenje z Marijino pomočjo nekoč srečno zaključili in se zveličali. To je pobožnost brez ljubezni, kakor neko mehanično sredstvo, ki naj bi nam zagotovilo zveličanje brez lastnega truda. O takih Marijinih častilcih pravi sveti Alfonz, naj si ne delajo utvar; zaradi svojega predrznega zaupanja zaslužijo kazen, ne pa usmiljenje.

Popolna pobožnost do Marije je po nauku cerkvenih očetov in učiteljev zanesljivo znamenje zveličanja.

Kaj pa naj mislimo o nepopolni pobožnosti do Marije, kakor jo ji izkazujejo grešniki z več ali manj dobro voljo za spreobrnjenje? Naj nam v našo in vseh iskrenih častilcev Marijinih tolažbo na to odgovore veliki in sveti Marijini prijatelji.

Prubežališče grešnikov

Sveti Alfonz piše v svoji knjigi Slava Marije: „Tisti Marijini častilci, ki jo pobožno častijo in se zaupno zatekajo k njej ter imajo iskreno voljo pobjelj-

šanja, se po mnenju mnogih in uglednih teologov ne morejo pogubiti.“ To svojo trditev podpre z besedami svetega Anzelma, ki pravi: „O, preblazena Devica! Kakor je nemogoče, da bi se zveličal, kdor tebe zapusti, tako je nemogoče, da bi se pogubil, kdor vate zaupa.“ Navaja še podobne besede svetega Antona: „Kakor je nemogoče, da bi se zveličal tisti, od katerega sveta Devica odvrne oči svojega usmiljenja, tako je nujno, da se zveličajo oni, v katere se ozre in zanje prosi.“

Ko navaja izjavi teh dveh svetih cerkvenih očetov, opozarja sveti Alfonz na nujnost Marijinega čiščenja, ki jo sveta učenika v prvem delu svoje izjave poudarjata. „Naj se boje tisti — pravi —, ki pobožnost do Marije omalovažujejo ali ji celo nasprotujejo.“ V potrjenje te trditve navaja sledeče besede sv. Alberta Velikega: „O, Gospa naša, kdor tebi ne služi, se bo pogubil.“ In sv. Bonaventura, ki pravi: „Tisti, ki ne časte Device Marije, bodo umrli v grehu.“

Sveta Cerkev sama obrača na Marijo besede iz knjige Modrosti: „Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda“ (Preg 8, 35).

Sveti Efrem imenuje pobožnost do Marije „listino svobode in gotovo rešitev od pekla.“

Kdor torej nosi v svojem srcu ljubezen do božje Matere in se ji kljub svojim slabostim z zaupanjem bliža in priporoča, naj bo Bogu za to milost nad vse hvaležen. Zakaj, kot pravi sveti Janez Damaščan: „Bog daje to milost tistim, ki jih hoče zveličati.“

Naj tedaj noben grešnik ne obupa. In čeprav je ves v grehe zakopan in čuti, kako silno oslABLJENA je njegova volja, naj se vendar z zaupanjem k Ma-

riji zateka. Naša Mati je, ki je za rešitev naših duš z Jezusom pod križem trpela. Nepopisno velika je v nebesih moč njene priprošnje in ničesar si bolj ne želi, kot naše večno zveličanje; da, bolj si ga želi, kot mi sami, ker pač v neposredni božji bližini bolje spozna, kot mi, kaj je večno življenje in kaj večno pogubljenje.

Nad vse se bojmo skušnjave, ki bi nas ob premnogih drugih dušnih nesrečah zavajala še v to, da bi pozabili na Marijo. Kaj bi nam v življenju in smrti še ostalo, ako zavržemo ljubezen najboljše matere? Ne, nikoli ne! Nesteto je zgledov iz življenja, ki nam pričajo o spreobrnjenju veliko grešnikov, ki pa se kljub svoji duševni revščini niso nehali priporočati Marijine-mu usmiljenju. Morda jim je ta pobožnost do Marije ostala kot izročilo verne družine, očeta, matere, verne sestre, prijatelja duhovnika; zaupno nošenje Marijine svetinje, njenega rožnega venca, pobožna in stanovitna molitev kakš-

ne zdravamarije, praznovanje kakšnega Marijinega praznika in podobno. Vse to so od strani grešnika sicer prav majhne stvari, Marija pa v svoji materinski ljubezni najde v njih oporo, na katero naveže milost spreobrnjenja in zveličanja, ki jo izprosi često prav v zadnji uri.

+

Naj nam te majniške misli služijo v potrjenje naše vere, zaupanja in ljubezni do naše nebeske matere in Gospe. In prepričani bodimo, da bo njena ljubeča skrb za naše duše tem večja, čim bolj se bomo trudili, da bi bila tudi naša pobožnost do nje čim popolnejša.

Za zaključek naj bodo besede velikega Marijinega častilca svetega Germana, ki tako lepo povzamejo vsa naša tozadevna srčna čustva: „O, Mati naša, naše sladko upanje, življenje kristjanov! Kaj bi bilo z nami brez tebe?“

Alojzij Košmerlj

KATOLIŠKA CERKEV V JUŽNI AMERIKI

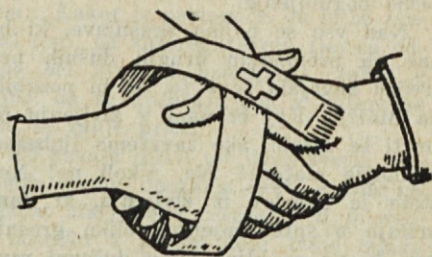
Po uradnih podatkih iz Vatikana je bilo 1. januarja letošnjega leta v Južni Ameriki 540 vseh cerkvenih pokrajin. Tu sledi le nekaj splošnih števil, ki so skupne vsem državam, potem pa še tistih držav, ki so sprejele večje število slovenskih izseljencev.

Južna Amerika	nadškofij	škofij	apost. vik.	apost. prefektur	skupaj
Južna Amerika	89	319	38	15	461
Posamezne države:					
Argentina	12	38	—	—	50
Bolivija	2	5	—	—	7
Braziliya	30	100	—	—	130
Čile	4	15	—	—	19
Ekvador	3	7	—	—	10
Paraguay	1	3	—	—	4
Uruguay	1	8	—	—	9
Venezuela	3	12	—	—	15

Brez ljubezni ni srečnega zakona

Naši razgovori o krščanskem zakonu vse doslej niso kaj prida govorili o ljubezni, o ljubezni kot sili, ki združi dvoje src in jih združeni ostati tudi pomaga. Nismo tega pustili ob strani brez posebnih namenov. Hočemo se o tem osnovnem pogoju razgovoriti posebej, da mu damo pravo mesto, pa tudi pravo podobo.

Malo je besed, za katerimi bi se hote ali nehote skrivalo toliko različnih pojmov kot ravno beseda ljubezen. Zato nikakor ne zadošča kratko malo reči, da je za zakon nujno potrebna ljubezen. Je najprej potrebno vedeti, kaj je ljubezen, ali boljše, kaj vse ta beseda pomeniti more in kateri vseh teh pojmov je ljubezen, ki more in mora biti osnovni pogoj srečnega zakona. Če si mlada dva, ki se pripravljata na zakon, o tem nista na jasnem, si pri vsej svoji veliki ljubezni moreta zvariti pekel, ali vsaj zelo hude vice, ki jih potem morata okušati rada ali nerada celo svoje življenje.

Razne vrste ljubezni.

Pravijo, da je ljubezen skrivnost življenja, ki jo je težko prav osvetliti. Lahko bi rekli, da je ljubezen čednost, ki jo označuje želja združiti se z ljubljenim z namenom osrečiti ga, ker se mi zdi, da je zaradi vrednot, ki jih odkrivam na njem, tega vreden (Schnepp: Noviazgo — Matrimonio — Familia, str. 112).

Pri ljubezni bi mogli razlikovati štiri različne oblike ali stopnje: a) Telesna ali čutna ljubezen, b) Ljubezen čustev ali srca. c) Platonska ali razumska ljubezen, ljubezen volje. č) Nadnaravna ljubezen, ljubezen v Kristusu Jezusu.

Oglejmo si jih na kratko. Ne smemo pa pozabiti, da v resničnem življenju med temi skupinami ni popolne ločitve, ampak se prepletajo med seboj.

Ta sloni v glavnem na spolnosti, bolj ali manj prikriti. Mladina jo često imenuje tudi romantična ljubezen. Brez

objemov in poljubov skoraj ne zna obstajati.

Mladca ali mladenko prevzame rožnat obraz in žive oči, ali vitkost postave fanta oz. dekleta. To je skoraj edino ali vsaj glavno, zakaj bi rada bila skupaj. Ženski svet zna posebno dandanes to prav dobro izrabiti. Z raznimi lepotnimi sredstvi ali z iskanim načinom hoje in vseh svojih gibov namenoma ali vsaj podzavestno skuša obrniti pozornost nase. Moški pa v naših časih s pretirano nežnostjo, ki je čisto bolj ženski kot moškemu primerena. Je vse to slabo? Ne moremo tega trditi, dokler vse to še ostaja v mejah dostojnosti. Vendar ne smeš pozabiti, da bi bila strašna zmota izbrati si življenjskega druga samo po teh zunanostih, samo po telesnih, čutnih mikih. Najprej je v njih veliko umetnega, vsaj dandanes. Kar pa je umetno, ni ma posebno velike cene. Poleg tega pa te zunanosti prav malo razodevajo resnično vrednost osebe, njen pravi značaj. Najlepše vrtnice niso brez trnov.

Pa četudi je lepota ali zunanja privlačnost nekaj pristnega, sčasoma obledi kot fotografija čez 15 ali 20 let. Če sta se združila predvsem zaradi zunanjih, telesnih mikov, jih bo kaj malo ostalo za leta, ki so za večino zakonov najbolj kritična, okrog 40. leta njune starosti. Telesni miki, seveda v mejah dostojnosti, so gotovo v božjih načrtih kot pot do spoznanja. Bilo bi pa prav tako proti istim božjim načrtom samo po njih si izbirati druga, družico za življenje.

Živo mi je ostal v spominu primer mladega inženirja. V ljubljanski „Zvezdi“ je sedel na klop, da se v senci oddahne. Na isti klopi pa je že sedela

mlada, neznana mu ženska. Počasi sta začela govoriti. Ugajala mu je njena lepa visoka postava, lepo izoblikovane obrvi in žareče oči. Sklenila sta prijateljstvo in čez en mesec sta se poročila. Prišla sta do prvega in edinega otroka. Od tedaj pa živita vsak sam zase daleč narazen in nista niti postavno ločena. Ženina postava in oči so zadostovale komaj za eno leto, sedaj pa je neznosna.

Čustvena ljubezen ali ljubezen srca

Telesna ali čutna ljubezen je po svoji osnovi sebična. Išče samega sebe, čeprav mogoče zna zelo sladko drugemu govoriti. Ljubezen srca je pa vse bolj plemenita, vzvišena. Resnično ljubi bližnjega. Se trudi osrečiti ga. Pri tem niti ne računa z žrtvami. Z veseljem tudi pretrpi kaj za ljubljene. Skrbno se ogiba vsega, kar bi ga moglo žaliti ali mu škodovati. Dejansko ta stopnja ljubezni ni čisto ločena od prve. Vendar jo vsaj v večini nadvladuje. Še tega ne smeta prezreti, ne mlada dva, ki se šele pripravljata, ne že poročena, da v moški naravi navadno prevladuje bolj telesna, čutna ljubezen, pri ženski pa bolj čustvena. Če na to pozabljata, sta lahko bridko razočarana drug nad drugim, ko odkrijeta drug drugega pravi obraz.

Obe ti stopnji se večkrat imenujeta ljubezen mladostnikov, še ne zrelih ljudi. Za resnično stalno ljubezen, ki je potrebna za zakon, je pa potrebna bolj močna, bolj trdna.

Razumna ljubezen.

Ta tretja stopnja ljubezni ne išče samo spolnega združenja, kar je skoraj edini cilj prve, čutne, ampak vključuje popolno sožitje moža in žene v

vsem njihovem življenju. Vse njuno kulturno prizadevanje, prav tako ekonomsko. Seveda tudi versko. Doseže svojo izpopolnitev v otrocih. Mislita in delata kot en sam. Ne govori samo strast, niti ne samo srce, ampak oboje ureja pamet in spravlja v sklad volja. To je res zrela ljubezen. Ta edina je zmožna spolniti božje načrte in narediti ženo možu za enakovredno družico. Po njej se bližata zakonu ne samo gnana od čustev srca in poželenja mesa, ampak s čutom odgovornosti. (Prim. Schnepp o. c. str. 112—116).

Ne smemo pozabiti, da tudi pri zreli ljubezni človek končno išče svoje sreče. Ko hoče osrečiti ljubljeno osebo dejansko na sebe pozablja. Vendar dela to podzavestno, ker v sreči ljubljene osebe najde svojo srečo. Vsa človeška ljubezen končno le išče svojo srečo. Tako se tudi navadno nihče ne poroča iz želje po žrtvah, ampak da bi našel svojo srečo. Zato bi bilo zelo zgrešeno, če bi se kdo hotel poročiti iz usmiljenja do človeka. N. pr. dekle, ki se ji smili invalid in bi se radi tega poročila z njim, ker ve, da jo on ljubi, sama pa čuti samo usmiljenje do njega. Takih žrtev Bog ne pričakuje. To lahko onesreči oba. (Prim. Leclercq: El matrimonio cristiano str. 185/186).

Nadnaravna ljubezen.

Vse tri stopnje ljubezni so splošno človeške. Kristjan pa je poklican še k polnejši ljubezni. Krščanski ženin in nevesta, posebno pa mož in žena sta po svetem zakonu posvečena, da se ljubita v Bogu in po Bogu. Mož ljubi v ženi in po ženi Boga, enako tudi žena v možu. Od tod resnično spoštovanje drug drugega. Se zavedata, da ju je

Bog združil, da združena lažje prideta do uživanja Boga. Zato je zgled prave ljubezni med možem in ženo Kristusova ljubezen do Cerkve. „Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus Cerkve ljubil in samega sebe zanjo dal, da bi jo v vodni kopeli z besedo očistil in jo posvetil; da bi napravil sam sebi slavno Cerkve, ki ne bi imela madeža ali gube ali kaj podobnega, ampak da bi bila sveta in brezmadežna. Tako so tudi možje dolžni svoje žene ljubiti kot svoja telesa. Kdor ljubi svojo ženo, ljubi samega sebe.“ (Ef. 5, 25 - 28).

Za pravo ljubezen se je treba vzgojiti.

Človek po samem rojstvu še ni zmožen resnične ljubezni. Zanj se mora vzgojiti. Ta vzgoja najprej zahteva osvoboditev sebičnosti, ki jo je polno naše srce. Ko je ljubezen dobila odziv pri ljubljeni osebi, se morata oba, ženin in nevesta, ali mož in žena, pripraviti, da bosta zmožna živeti drug za drugega. Mož mora iskati svojo srečo v tem, da osreči ženo, in žena, da osreči moža. Ljubezen mora biti za moža v tem, da sprejme z veseljem v svojo zaščito ženo, ki se mu zaupa in ji popolnoma zagotovi, da bo mogla polno uresničiti svoje sanje, svoje načrte; mora z vsem navdušenjem sprejeti delo, čigar namen je, osrečiti svojo ženo, zagotoviti ji v svojem domu ozračje, ki zagotovi vse njene nade. Žena pa mora gledati v ljubezni srečo, biti gonilna sila, opora svojemu možu, tista milost, po kateri bo njemu mogoče zaživeti polnost življenja in spolniti v njem svoje moško poslanstvo. Tako bosta oba to ljubezen še večala, jo stalno očiščevala samoljubja, da jo osredotočita v svojih otrocih.

Boris Koman.

IZZA ŽELEZNE ZAVESE

„MODUS VIVENDI“ MED ČESKOSLOVAŠKO IN VATIKANOM

Agencija BUP je začetek februarja objavila podrobnosti o sporazumu med sveto Stolico in češkoslovaško vlado. Sporazum sloni na petih točkah:

1. praški nadškof Beran, ki so ga češkoslovaške oblasti osvobodile v oktobru 1963, bo prestavljen v Rim, in sicer v marcu 1964;

2. dr. Beran bo ostal praški nadškof, toda Vatikan bo imenoval na njegovo mesto apostolskega administratorja sede plena;

3. češkoslovaška vlada bo dala vse svobode škofom pri izvrševanju oblasti v njih škofijah;

4. sv. Stolica bo mogla imenovati nove škofove;

5. sv. Stolica ne bo vztrajala pri zahtevi, da se morajo škofje, ki so bili v zaporu, vrniti na sedeže svojih škofij.

Poročilo dodaja, da se pogajanja niso razvijala niti v Rimu niti v Pragi, ampak v neki nevtralni državi, to pa zaradi tega, da so mogla ostati popolnoma tajna. Konec decembra 1963 so prelomila in sicer zaradi zahteve sv. Stolice, da mora biti otrokom katoliških staršev omogočen verouk po željah staršev. Po ustavi je bilo namreč katoliškemu otrokom dovoljeno dobivati verski pouk v šolah, toda pri izvajanju te odločbe so vladni uradi delali take težave, da dejansko nikjer v celi republiki po šolah ni bil dovoljen verouk. Izjema je bila samo na šoli v Morav-

ski Huzovi, kjer je bil župnik škof Tomášek, ki se je tudi mogel udeležiti prvega in drugega zasedanja II. Vatikanskega koncila. Starši so nato zahtevali, da bi se naj pouk vršil izven šolskih poslopij, toda vlada je duhovnikom pouk po cerkvenih ali zasebnih prostorih izrecno prepovedala.

Češkoslovaška vlada je tudi popustila v vprašanju imenovanja škofov. Terjala je namreč, da mora biti po smrti škofa izvoljen kapitularni vikar v skladu s predlogom vlade. Ker bi kapitelj imel pravico predlagati novega škofa sta se Vatikan in vlada sporazumela, da bodo mogli izbirati novega škofa tudi iz vrst „nevtralnih“ kandidatov, torej mimo kandidatov kapitlja in vlade.

POSPEŠENA POGAJANJA MED MADŽARSKO IN VATIKANOM

Agencija KNA je poročala, da potekajo pogajanja med Vatikanom in Madžarsko ugodno. Razgovori so na neki nunciaturi zahodne države. Zlasti so zelo napredovali razgovori o usodi kardinala Mindszentyja. Precej težav je bilo z imenovanjem novih škofov v Egerju, Kalocsi, v Pečuhu, Csanadu, Gyoeru in Vacu. Vladni Urad za verska vprašanja je v treh letih prestavil nad šestdeset odstotkov duhovnikov škofije v Gyoeru. Spremembe so zajele zlasti duhovnike v mestih; morali so na podeželske fare.

Ruda Jurčec

Vsak človek ima neko središče, okrog katerega kroži vse njegovo življenje. Za Kristusa je bil to središče njegov Oče, Očetova volja in ljubezen, Očetova čast in slava.

Kristus in njegov oče

Vsak človek ima neko središče v svojem življenju. Okrog njega krožijo vse njegove misli in želje, iz njega izhajajo in vanj se vračajo vsa njegova dejanja. Kakor je srce središče krvnega obtoka, kakor je dobra mati središče svoje družine, tako ima tudi vsak človek neko središče svojega življenja. Z leti se to središče lahko spreminja. Lahko se celo zgodi, da se kdo ne zaveda prav jasno, kaj je središče njegovega življenja, da živi tjavdan, površno in raztreseno. Večina ljudi pa se vendar jasno zaveda, kaj je zanje središče. Za ene je to poklic, za druge denar, za tretje užitek, za četrte družina, spet za druge lastni jaz. Za nekatere je tako središče Bog, drugi pa trdijo da je zanje tako središče nič in zato je njihovo življenje prazno in nesmiselno. Smisel, globina in vsebina človekovega življenja zavisi namreč od tega središča, okrog katerega kroži vse drugo. Odločilnega pomena je torej, kaj si človek izbere za središče svojega življenja.

Ali je imelo tudi Kristusovo življenje tako središče? Če beremo evangelije hitro najdemo odgovor na to vprašanje. Za našega Gospoda je bil to središče njegov Oče, Očetova volja in ljubezen, Očetova čast in slava. Oče je bil zanj tisti vir, iz katerega je prišel in v katerega se je vrnil, kot pravi sam: „Izšel sem iz Očeta in prišel na svet.

Zopet zapuščam svet in grem k Očetu“ (Jan16,28). Oče je bil tisto središče, okrog katerega so krožile vse Kristusove misli, vse oznanjevanje, vse nauk in vse delovanje, vse trpljenje in odrešnje. Očetova volja je bila za Kristusa tisti pol, ki je uravnaval vse njegovo delovanje. Očetova ljubezen je bila za Kristusa njegova zadnja sreča, Očetova čast njegova edina skrb, popolna enotnost z Očetom njegova zadnja skrivnost.

Prva Kristusova beseda, ki je zapisana v sv. pismu, se nanaša na Očeta: Ko sta Marija in Jožef našla dvanajstletnega Jezusa v templju, jima je odgovoril: „Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ (Luk 2,49). O Mariji in Jožefu pravi sv. pismo, da te besede nista razumela (Lk 2,50). Bilo je še pre zgodaj. Šele v luči vsega Kristusovega življenja in delovanja je to besedo mogoče nekoliko globlje doumeti. „Moram biti v tem, kar je mojega Očeta“, pomeni, da je bil Oče in njegova volja edini cilj in smisel vsega Kristusovega življenja, brez vsakih drugih človeških ozirrov. Vse, kar je storil Kristus, je bilo le izpolnitev Očetove volje. Kolikokrat in kako izrazito je to poudarjal v svojem življenju! Že o njegovem prihodu na ta svet pravi pismo Hebrejcem: „Daritve in žrtve nisi hotel, a telo si mi pripravil. Žgalne dari-

ve in daritve za greh ti niso bile vseh. Tedaj sem rekel: Glej, prihajam, da izvršim, o Bog tvojo voljo" (Hebr 10, 5-7). To je bila jutranja molitev, ko je Kristus postal človek in začel svoje odrešilno delo. To je bilo njegovo geslo ob vsaki odločitvi. V razgovoru z Judi Kristus izrecno poudarja, da ni prišel izpolnit svojo voljo ampak voljo tistega, ki ga je poslal (Jan 5, 30). V evharističnem govoru pri Kafarnaumu, razvija isto misel, ko pravi: „Nisem prišel iz nebes zato, da bi vršil svojo voljo, ampak voljo tistega, ki me je poslal“ (Jan 6, 38). Da, Očetova volja je bila zanj jed, od katere je živel. Ko so učenci šli v Samarijo kupit kruha in se vrnili h Gospodu, ki jih je čakal, sedeč na robu Jakobovega vodnjaka, in so mu ponudili kruha, jim je odgovoril: „Moja jed je, da izvršujem voljo tistega, ki me je poslal, in da izvršim njegovo delo“ (Jan 4, 34). Kakor ljudje žive od kruha in iz hrane dobivajo nove moči za življenje in delo, tako je bila za Kristusa Očetova volja notranja hrana, skrivnostni kruh, od katerega je živel in prejemal vedno nove moči za svoje delo.

Očetova volja je bila za Kristusa odločilna tudi, ko je stal pred trpljenjem križem in smrtjo. Že v priliki o dobrem pastirju je dejal, da je pripravljen dati svoje življenje za svoje ovce, ker je bila taka Očetova volja in naročilo (prim Jan 10, 17-18). Ko je na Oljski gori videl pred seboj vso grozno in strahotno trpljenje, ko je njegova človeška narava trepetala pred bolečinami in smrtjo, je v krvavem potu molil: „Moj Oče, ako ne more ta kelih mimo iti, ne da ga pijem, zgodi se tvoja volja“ (Mt 26, 42). Očetova volja je zmagala nad lastno voljo. Zato je

bila tudi njegova zadnja beseda na križu zaupna beseda do Očeta: „Oče, v Tvoje roke izročim svojo dušo“ (Lk 23, 46).

JASNO ŽIVLJENJE

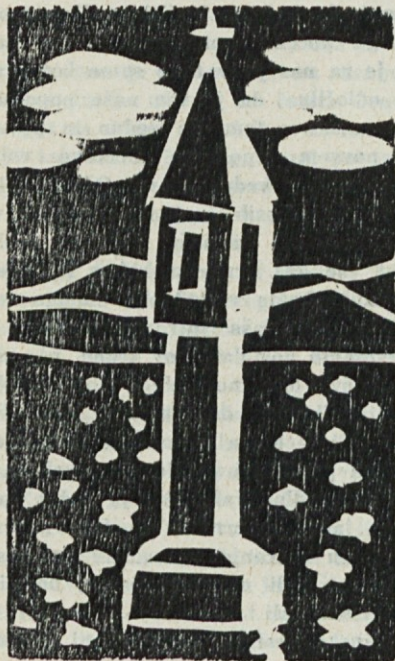
Zaradi te dosledne in popolne poporščine Očetu in njegovi volji je bilo Kristusovo življenje tako jasno, njegov nastop vedno tako miren in trden. Zanj je bilo samo eno odločilno: Očetova volja. Vse drugo, uspeh in neuspeh, veselje in žalost, prijetno ali neprijetno, radost ali trpljenje, delo ali počitek, čakanje ali hitro odločanje vse to je bilo zanj postranskega pomena. Edino središče je bil zanj Oče in njegova volja.

Kako drugače je navadno v našem življenju! Sicer pravimo, da smo kristjani, da hočemo hoditi za Kristusom, da ga hočemo posnemati. Vemo tudi, da je za nas prav tako samo božja volja odločilna, da je vsa naša popolnost in svetost v tem, da vedno in povsod in povsem izpolnimo Očetovo voljo. Tudi molimo vedno znova: Oče naš, kateri si v nebesih... zgodi se Tvoja volja. Toda ali ni naše življenje tolikokrat vse kaj drugega kakor pa izpolnjevanje božje volje? Ali smemo reči, da je tudi naša jutranja molitev, ko začujemo nov dan, nov teden, nov mesec, novo leto, novo delo, novo službo: Glej, prihajam, da izpolnim Tvojo voljo? Ali je božja volja tudi za nas odločilna pri izbiri poklica, pri velikih in majhnih odločitvah? Ali je božja volja tista jasna smernica, ki daje našemu življenju notranjo jasnost in enotnost? Ali smo tudi mi v trpljenju, bodisi v duševnem ali telesnem, v osebni ali družinski nesreči, pripravljeni govoriti

s Kristusom: Moj Oče, ako ne more ta kelih mimo iti, ne da ga pijem, zgodi se Tvoja volja? Kdo bi si upal trditi, da vedno tako živi in ravna?

BISTVO KRŠČANSTVA

In vendar vsa svetost in vsa ljubezen do Boga je v tem, da človek vedno in povsod popolnoma izpolni božjo voljo. In greh ni nič drugega, kakor upor proti božji volji, nepokorščina Očetu. Ko opravljamo velikonočno spoved se pri izpraševanju vesti ne vprašujemo samo o tej ali oni posamezni stvari, ampak razmislimo dobro to osrednje in najvažnejše vprašanje: Ali je tudi za nas Bog Oče središče našega življenja? Ali je tudi za nas njegova volja edino odločilna? Ali tudi mi skušamo svoje življe-

nje vedno bolj uravnati po božji volji? Ali sploh dovolj mislimo na to? Ali smo dovolj iskreni pred Bogom in pred samim seboj?

Jasno je, da Kristus Očetove volje ni na tak način sprejel in priznal, kakor slab in nejevojen hlapec prizna voljo svojega gospodarja, ker pač ne more drugače, ali kakor slabi otroci ubogajo svojega očeta, ker so pač od njega odvisni, a komaj čakajo, da se osamosvoje. Kaj takega je pri Kristusu popolnoma izključeno, ker je iste narave z Očetom, ker je kot njegov večni sin popolnoma eno z Očetom. To enotnost in povezanost Kristus v evangeliju tolikokrat poudarja: „Jaz in Oče sva eno“ (Jan 10, 3). „Oče je v meni in jaz v Očetu“ (Jan 10, 38). In spet pri zadnji večerji: „Verujte mi, da sem jaz v Očetu in Oče v meni“ (Jan 14, 11) V tej enotnosti in v tej ljubezni med Očetom in Sinom je bila zadnja skrivnost učlovečenega Boga. S kakšno toploto je Kristus govoril o Očetu pri zadnji večerji v velikoduhovniški molitvi: „Oče, prišla je ura. Poveljčaj svojega Sina, da Tvoj Sin Tebe poveljčaj, kakor si mu dal oblast nad vsem mesom, da bo vsem, katere si mu dal, podelil večno življenje. To pa je večno življenje, da spoznajo Tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa. Poveljčal sem Te na zemlji, dokončal delo, ki si mi ga dal, da ga izvršim. In zdaj me Ti, Oče, poveljčaj s slavo, ki sem jo imel pri Tebi, preden je bil svet“ (Jan 17, 1—5).

BILI BI DRUGAČNI

Tudi naša pokorščina do Boga, naše razmerje do Očeta bi bilo vse drugačno, če bi se bolj živo zavedali, da smo tudi

mi sinovi in hčere božje, otroci božji in z Bogom v ljubezni najtesneje povezani. Sv. Pavel pravi: „Niste prejeli duha suženjstva v strah, ampak prejeli ste duha posinovljenja, v katerem kličemo: Aba Oče!“ (Rim 8, 15). V poslovilnem govoru pri zadnji večerji nam Kristus sam zatrjuje, da nas Oče ljubi (Jan 14, 21). Najbolj jasno nam je hotel Kristus dopovedati osnovno versko resnico: da je namreč Bog naš oče, da nas ljubi, da smo mi njegovi otroci, za katere Bog še vse drugače skrbi kakor pa zemeljski oče za svoje otroke. V pridigi na gori pravi Gospod: „Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli, tudi ne za svoje telo, kaj boste oblekli. Ali ni življenje več ko jed in telo več ko obleka? Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni ko one? Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komolec? In za obleko, kaj ste v skrbeh? Poglejte lilije na polju, kako rastejo, ne trudijo se in ne predejo, a povem vam, da se še Salomon v vsem svojem sijaju ni oblačil kakor katera izmed njih. Če pa travo na polju, ki danes stoji in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, ne bo li mnogo bolj vas, maloverni? Ne te: Kaj bomo jedli in kaj bomo pili bodite torej v skrbeh in ne povprašujali s čim se bomo oblekli? Zakaj po vsem tem vprašujejo pogani. Saj ve vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete“ (Mt 5, 25—33). In ko primerja ljudi in Boga Očeta, pravi: „Če torej vi, ki ste hudobni, znate dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš nebeški Oče dajal dobro tem, ki ga prosijo“ (Mt 7, 11). Sv. Janez, ki je med vsemi apostoli ta nauk o Bogu-

Očetu in njegovi ljubezni do nas najbolj doumel in o njej tudi največ zapisal, vzklika v svojem prvem pismu: „Poglejte, kakšno ljubezen nam je izkazal Oče, da se imenujemo in smo božji otroci (1 Jan 3, 1). In malo pozneje je dvakrat zapisal največje razodetje o Bogu: „Bog je ljubezen“ (1 Jan 4, 8—16).

VELIKA RESNICA

Če bi nam bil Kristus samo z besedami razodel, da je Bog naš Oče, bi imeli najbrž še vedno težave, da bi to resnico pravilno razumeli. Ko je Gospod pri zadnji večerji govoril o Očetu, ga je Filip kar naravnost zaprosil: „Gospod, pokaži nam Očeta in zadosti nam bo“. Jezus mu odgovori: „Toliko časa sem med vami in me nisi spoznal. Kdor vidi mene, vidi Očeta. Kako moreš govoriti: Pokaži nam Očeta? Ne veruješ, da sem jaz v Očetu in Oče v meni? Besed, ki vam jih jaz govorim, ne govorim sam od sebe. Oče, ki prebiva v meni, on izvršuje dela. Verujte mi, da sem jaz v Očetu in Oče v meni“ (Jan 14, 8—11). Da, to je bilo Kristusovo poslanstvo, da nam v svojem življenju in delovanju, v svoji dobroti, usmiljenju in ljubezni razodene Očeta. Ob neki priliki je dejal Kristus: „Vse mi je izročil moj Oče, in nihče ne pozna Sina kakor le Oče, in nihče ne pozna Očeta kakor le Sin in komur hoče Sin razodeti“ (Mt 11, 27). Nam je Kristus s svojim življenjem in delovanjem odkril Očeta in pokazal, da je Oče ljubezen. Ravno njegov prihod na svet, njegovo odrešilno delo, je razodetje božje ljubezni, kakor nam sv. Janez dvakrat tako izrecno poudarja: „Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor

vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje“ (Jan 3, 16; 1 Jan 3, 16).

MNOGI JE NE POZNAJO

Toliko ljudi ne pozna dovolj te velike in najbolj tolažljive krščanske resnice! Zanje je Bog samo vsemogočni gospod, ki pravično sodi, dobro plačuje in hudo kaznuje, strogi sodnik, ki človeku ničesar ne spregleda, ampak zahteva povračilo do zadnjega vinarja. Zato se Boga predvsem boje in pred njim trepetajo, mu v strahu in trepetu služijo, a tako redko so v svojem krščanstvu srečni in veseli. Res je strah božji dar Sv. Duha, res mora imeti človek pred Bogom neizmerno spoštovanje in se ga bati. Ko so Judje oskrunili tempelj, jih je Jezus z bičem nagnal in jim dejal: „Spravite to proč, iz hiše mojega Očeta ne delajte tržnice“ (Jan 2, 16). A ta strah ne sme biti edina čednost v razmerju do Boga in predvsem to ne sme biti strah hlapcev in sužnjev, ampak strah otrok. Vse večja in važnejša kot strah pa sta pri otrocih ljubezen in zaupanje. V dobri družini ni nikdar nevarnosti, da gre to zaupanje in ta ljubezen otrok do očeta predaleč. Kjer je prava ljubezen doma, tam o strahu sploh ni treba govoriti, ker ljubezen sama najde pravo razmerje v spoštovanju, brez suženjskega strahu. In tako mora biti naše razmerje do Boga. Sv. Janez pravi, da ljubezen ne pozna strahu (1 Jan 4, 18). Daj Bog, da bi se tudi mi upali tako bližati Očetu! To nas uči Kristus, ki je edina pot k Očetu (Jn 14, 6).

„Kdor vidi mene, vidi Očeta“, je dejal Kristus Filipu pri zadnji večerji (Jan 14, 9). Ker je Kristus pravi in bistveni božji sin, ima ta beseda pravi in bistveni pomen in nihče drug ne more

v istem pomenu besede česa takega reči. Toda, ker smo tudi mi božji otroci, smemo v prenesenem smislu besede tudi mi nekaj podobnega reči. Da, vsak kristjan, ki si prizadeva, da živi kot otrok božji, ki teži za tem, da postane popoln, kakor je popoln naš nebeški Oče, sme in mora v nekem prenesenem smislu reči o sebi: Kdor vidi mene, vidi Očeta. Vsak kristjan mora spominjati na Očeta, če res posnema Kristusa, ki je vidno razodetje Očeta. Prav poseben pomen ima ta beseda za družinske očete, pa tudi za vzgojitelje in učitelje. Današnja globinska psihologija uči, da dobi otrok svoj prvi pojem o Bogu — Očetu, ki srečuje in doživlja svojega zemeljskega očeta ali pa kakega vzgojitelja ali učitelja. Kakršna je podoba zemeljskega očeta, tako je bolj ali manj pri otroku slika nebeškega Očeta. Če je zemeljski oče dober, poln ljubezni, pravičen, miren in moder, bo otrok lahko dobil pravo sliko o Bogu-Očetu. Če pa je oče nasilen, krivičen, surov, čmeren, jezljiv, če se ne zna obvladati in je nasajen, otrok te poteze kaj hitro prenese tudi na Boga in škoda je lahko zelo velika. Družinski očetje se morajo silno zavedati odgovornosti, ki jo imajo pri verski vzgoji svojih otrok. Ni dovolj, da jih izrecno uče in navajajo k molitvi in k dobremu življenju, ampak jim morajo z vsem svojim življenjem posredovati pravi pojem in pravo sliko Boga-Očeta.

PO PRAZNIKIH

Pred nekaj tedni smo praznovali veliko noč, praznik Kristusovega trpljenja in vstajenja, praznik našega odrešenja. Sv. Janez pravi, da je velikonočna skrivnost ena sama skrivnost ljubezni božje do nas. Toda ali se ob ve-

likonočnih dogodkih Kristusovo razmerje do Očeta in še bolj Očetovo razmerje do Sina ne pokaže v kaj čudni luči? Če je bil Kristus res božji Sin, ki ga je Oče ljubil z neizmerno ljubeznijo, zakaj ga je potem poslal v tako trpljenje in v tako smrt? Ali ne bi marsikateri sin zdvomil nad očetovo ljubeznijo, če bi mu lastni oče namenil tako usodo? Ali bi pri ljudeh taka odločitev ne bila jasen znak, da je oče prelomil s sinom, da mu je odtegnil svojo ljubezen?

Priznajmo, da stojimo tu pred skrivnostjo božjih načrtov, ki jih mi ljudje ne bomo mogli nikdar doumeti. Priznajmo tudi, da so naši človeški primeri, pojmi in besede nezadostni, da bi z njimi popolnoma izrazili in ponazorili božjo ljubezen. A če božjih načrtov in skrivnosti božje ljubezni ne moremo popolnoma doumeti, zato še nikakor ne smemo nad Očetovo ljubeznijo do Sina dvomiti ali je celo tajiti. Sv. pismo nam pravi, da je Očetova ljubezen do Sina ostala nespremenjena, tudi ko je lastnega Sina poslal v smrt, tudi ko je Jezus zavrnil na križu: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ (Mt 27, 46). Smrt na križu je bila za učlovečenega Sina zadnji dokaz ljubezni in hkrati vhod v večno slavo.

A nekaj drugega nas uči velikonočna skrivnost. V svojem Sinu je Bog od vekomaj ljubil tudi nas grešnike. Ta ljubezen je bila tako velika, da je Bog dal svojega lastnega sina v naše odrešenje, da je bilo zadoščeno božji pravičnosti, ker noben človek ni zmožen, da bi bil Bogu pravo zadoščenje. Ker pa je ljubezen Sina eno z ljubeznijo Očeta do ljudi, je Sin iz iste ljubezni, iz katere ga je poslal Oče na ta svet, prišel med nas ljudi, da nas odreši. Tako je Velika noč res skrivnost ljubezni,

skrivnost ljubezni Očeta do Sina in Sina do Očeta in skrivnost ljubezni troediniga Boga do nas grešnikov. Ta ljubezen pa se nam je razodela v Kristusu, našem odrešeniku in zveličarju. Mi vsi živimo od te ljubezni in v zaupanju vanjo trdno verujemo, da bomo nekđaj deležni večne ljubezni v večni sreči, po Kristusu, Gospodu našem.

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

TELESNA DRŽA MED SV. MAŠO

Telesna drža med sv. mašo je eden izmed važnih pripomočkov pravega sodelovanja s sveto daritvijo.

Po odredbi Cerkve je sedaj že nekaj časa, kakor moremo opazovati po številnih cerkvah, takale odredba:

1. **Stojimo:** ko mašnik pristopa k oltarju do odpete vstopne pesmi ali dokler duhovnik ne prične pristopnih molitev; od končanih pristopnih molitev do berila; med evangeljskim spevom; med hvalospevom in od očenaša do končanega Jagnje božje; od prošnje po obhajilu do blagoslova ter med zadnjim evangelijem.

2. **Klečimo:** pri pristopnih molitvah; od Svet, svet... do amen pred očenašem; od končanega Jagnje božje do končanega obhajila vernikov in pri blagoslovu na koncu maše.

3. **Sedimo:** od pričetka berila do evangelija; med darovanjem do pričetka hvalospeva.

Zanimivo mnenje o Španiji

Londonski katoliški tednik „The Tablet“ je objavil vsebino razgovora, ki ga je imel med zasedanjem koncila opat katalanskega samostana Montserrat nad Barcelono z dopisnikom pariškega dnevnika „Le Monde“.

Opat don Aurelio Esacarre je med drugim navajal: „Dasi se je državljanska vojna končala v letu 1939, je Španija še vedno razdeljena na dvoje. Za nami ni 25 let miru, ampak 25 let zmage. Zmagovalci — in med temi je tudi Cerkev, ker se je postavila na stran zmagovalcev — niso storili ničesar, da bi napravili konec razdeljenosti med zmagovalci in premaganci. Reči moram, da je večina mož v vrstah režima pošteno krščanska in so polni dobrih namenov, vendar nimajo prave ideje o tem, kaj mora storiti katoličan, kadar pride v politiko. Niso še nič razmišljali o enckliki Pacem in terris.“

Ko ga je časnikar vprašal, zakaj misli, da španska vlada ni dovolj krščanska, je dejal: „Ljudstvo mora imeti pravico, da si svobodno izvoli vlado in prav tako mora imeti dovolj svobode, da menja vlado. To je namreč svoboda. Mi moramo imeti svobodo tiska in pravico do pravičnega obveščanja. Kaj se je zgodilo intelektualcem, ki so poslali odprto pismo vladi? Zakaj jih je režimski tisk napadal? Zakaj so sodišča proti njim uvedla preiskavo? Vlada nima pravice, da izrablja svoje pravice. Vlada bi se morala zavedati, da vlada v imenu Boga in da mora služiti narodu... Kdor preprečuje možnost, da bi bili ljudje pravilno informirani, dela proti nauku Cerkve. Katoličani v vladi bi si morali izprašati vest, ali morejo

še sodelovati v vladi, dokler ta ne spremeni svojih načel. Najbolj me vznemirja položaj političnih pripornikov po ječah. Dokler jih bo toliko v ječah vlada ne bo mogla trditi, da je pomirila deželo. Zelo me muči položaj političnih kaznjencev v ječi v Burgosu, ki so izpovedali, da nimajo nobene vere, pa so jih potem posebej kaznovali, ker niso hoteli prisostvovati nedeljski službi božji.

Samostan v Montserratu je sedaj ves v pripravah za novo kritično izdajo celotnega sv. pisma. Kajti samo verske knjige smejo v Katalaniji izhajati v katalanščini. Vodstvo samostana je tudi izdalo nad 100.000 izvodov okrožnice Pacem in terris v katalanščini. Vlada v Madridu se zelo bori proti katalanščini; noben časopis v Barceloni ne sme izhajati v tem jeziku. Katalonija je tipična dežela, kjer bi se mogle izvajati določbe okrožnice Pacem in terris glede tega, kako mora vlada ravnati z narodno manjšino. „Kajti država bi morala podpirati manjšino in pospeševati njeno kulturno delo. Toda vlada stori vse, da bi katalansko kulturno življenje zatrla. Ker ustava dovoljuje naslavljanje spomenic na državnega poglavarja, sem na čelu nad sto katalonskih kulturnih delavcev poslal prošnjo vladi in sicer sem jo naslovil na podpredsednika vlade. Terjali smo popolno svobodo za katalansko kulturo. Dosedaj nismo prejeli odgovora. Storili smo to kot Katalonci. Sedaj pa ne govorim kot Katalonec, ampak kot član cerkvene hierarhije in vam moram poudariti: kadar umre jezik, začne umirati tudi vera med tistim ljudstvom, ki

se je moralo odpovedati svojemu jeziku. To se je v zgodovini že zgodilo. Vendar mi nismo separatisti in vemo, da je katalonski narod eden izmed narodov družine španskih narodnosti. Imamo pravico do vere, svoje kulture, zgodovine, lastnih običajev. Mi smo posebnost zase v španski skupnosti, mi smo Španci, nismo pa Kastiljci.“

O trenutnem položaju v Španiji, je opat izjavil, „da so se pred časom še vsi bali, da bo spet prišlo do državljanske vojne. Danes je ljudstvo razjarjeno. Nikdo ni v načelu za novo revolucijo, vendar mene preveva strah. Vse bo odvisno od okoliščin. Kajti vlada ne stori ničesar, da bi naraščanje zla preprečila. Vlada sicer izdaja mnogo primerenih zakonov, vendar se nikdo ne meni za to, ali se ti zakoni v redu izvajajo. Življenjski standard se je dvignil, toda

kulturna stopnja se ni dvignila, tudi se ni okrepilo medsebojno spoštovanje. Socialni položaj vzbuja strah. Pred kratkim sem bil v Andaluziji in sem se mogel prepričati na lastne oči. Prihodnost je odvisna od tega, kako bomo znali urediti vse te probleme, in ti problemi zajemajo socialno življenje, demokracijo, organizacijo svobode in s tem pravice. Vsi ti problemi pa so v svojem bistvu globoko krščanski in zato moramo znati biti pravi kristjani v individualnem in kolektivnem smislu, to se pravi na področju politike. Če pa jih vzamemo v kolektivnem smislu, tedaj moramo reči, da naši politiki niso kristjani. Toda jaz sem samo menih in moja naloga je oznanjati resnico in prositi Boga, da bi se uresničila.“

Ruda Jurčec

Na pogrebu č. g. Malovrha v Španiji. V prvi vrsti od leve proti desni: slovenski zdravniki dr. Drobnič, dr. Dogonoc in dr. Brandstetter

Z A MLADE LJUDI

Dragi...

Tam, kjer so pike, lahko vstaviš svoje ime (Špela, Janez, Peter, Urša, Tatjana, Katja, Marijan, Boris...). Pismo je namreč namenjeno tebi. Ne meni, ne tretjemu, ampak tebi.

Tudi te strani so namenjene tebi. To prvo pot sem skupaj nabral, kar sem pač takega našel, kar bi te utegnilo zanimati. Ker prvo, kar bi rad dosegel, — da povem po resnici —, je to, da bi naši mladi ljudje vsaj teh nekaj strani brali. Zato iščem po knjigah in revijah vse, kar bi mogoče le bilo zanimivo.

A rad bi dosegel več. Rad bi dosegel tvoje sodelovanje. Da bi tudi ti sedel k mizi, vzel v roke svinčnik in kos papirja, pa kaj napisal. Pa naj bo tisto kar tvoja šolska naloga ali vprašanje, ki te muči, ali zanimivi stavki, ki si jih našel v kaki knjigi. Mogoče boš zasledil uganko in mi jo poslal, mogoče smešnico. Karkoli, z vsem bom zadovoljen. Če si slikar, nariši kaj s tušem, pa bom objavil, da bo le vsaj malo vredno. Seveda, ko bi človek našel mecena, ki bi za uganke dajal nagrado, potem bi stvar postala vse bolj zanimiva. Mogoče mi pa lahko pomagaš pri iskanju mecena. Povej mi, da ne gre ravno za ne vem kako bogate darove. Da je le nekaj kolikor toliko vrednega. Njegovo ime bom ob daru objavil, če bo dovolil.

Z eno besedo: želim si in pričakujem tvojega zanimanja in sodelovanja. Bom že v teh pismih potožil ali pa pohvalil, kakor bo pač tvoje početje.

Za danes: na svidenje. Pa da ne dobiš preveč sivih las ob reševanju detektivske uganke.

TIT TAT

ŠTIRINAJST LET SEM STAR. VSAK UKAZ SE MI ZDI UTSNJEVANJE. PRAVIJO, DA SEM UPORNIK. A SE MI ZDI, DA IMAM PRAVICO DO VEČJE SVOBODE. KAJ PRAVITE?

Prišel si v leta, ko težiš v neodvisnost od drugih. Po naravi je tako. Še nekaj let in moral boš biti povsem samostojen, sposoben ustanoviti lastno družino in sposoben koristiti vsej človeški družini. Vsak dan bolj se moraš zavedati, da se moraš vzgojiti, da postaja to tvoja dolžnost, ne več toliko dolžnost tvojih staršev. V tej luči je treba gledati tudi tvojo željo po neodvisnosti: ta neodvisnost je bolj dolžnost kot posebna pravica. Nikakor pa to ni svoboda brez ograj.

Res imaš pravico do večje svobode, a istočasno moraš to svojo večjo svobodo uporabljati po pameti, da bo vse tvoje kasnejše življenje res tako, kot mora biti.

KAKŠEN NAJ BO MOJ ODNOS DO ŠPORTA?

Šport je zelo koristen in celo nujen del vzgoje. Ne samo zdrava duša, tudi telo naj bo zdravo. Znano je načelo, da je boljši zdrav osel kot bolan doktor. Prav nič prijetno ni, videti bledega fanta, ki ves dan preždi s prestarim obrazom nad knjigami. Kri mora krožiti po žilah, pljuča se morajo nadihati dobrega zraka, živci se morajo sprostiti. Ob prostem času igray z vsem ognjem, nakriči se, utruji se. Toliko laže se boš kasneje učil.

Skupinske športne igre kot odbojka ali nogomet so obenem tudi lepa vaja v samopremagovanju, v smislu za sodelovanje, v disciplini. Obenem se pri športu naučiš hitrih odločitev, ko si pregledal položaj. Pa celo prezira trpljenja, napora, ki je združen z igro.

Venda ne pozabi, da tudi najboljše stvari postanejo škodljive, če z njimi pretiravaš. Vedno ti mora biti šport nekaj postranskega, čemur točno določiš čas. In ne gre le za čas, ki bi ga porabil za igro, ampak tudi za čas, ki bi ga izgubil s prebiranjem športnih revij in razgovori o športu. Je mnogo važnejšega branja, kot so športne revije. Razen tega te pa prazno branje izpridi za resnejše branje.

V kratkih besedah: v športu vneto sodeluj, a pusti ga na njegovem drugem mestu, kakor mu to gre. Naj bo le oddih po delu, ne pa glavno opravilo.

ODGOVORI SI!

- *Ali verujem vse, kar je Bog razodel in Cerkev uči?*
- *Ali sem se vdajal želji, da bi razumel vse, tudi božje skrivnosti?*
- *Ali sem poslušal krive učitelje in nevedne tovariše, ki bi se radi postavili proti modremu in dobremu Bogu?*

Inšpektor Dekleva je sedel v notranji sobi kavarne in radovedno opazoval osebe okrog bližnje mizice: štiri moške in eno žensko.

Eden od moških je bil zelo mlad, molčeč in ne prida vzgojen. Smejal se je vzvišeno in kadil cigareto za cigareto, ter metal ogorke v cvetlično vazo tam zraven.

Dalje je bil tam eleganten človek, oblečen zelo lepo in pisano. Inšpektor je opazil, da je imel, ko je pil dolg požirek kave, mezinec dvignjen, kar je bilo videti še bolj smešno, ker je imel prst oblečen v naprstnik iz kože.

Tretji človek je bil častitljivost v osebi: veličastna brada mu je segala do prsi in njegova temna obleka je bila brez napake. Razlagal je delovanje majhnega fotografskega aparata svojemu sosedu. Ta, majhen star človeček, ga je utrujeno poslušal in se medtem igral s škatlico za vžigalice. Inšpektor je opazil, da so bili njegovi lasje preveč brezhibni: gotovo je nosil lasuljo.

Ženska je bila lepa, a zelo bleda. Okrog vratu je nosila verižico z majhnimi, a brez dvoma dragocenimi dragulji.

Inšpektor se je zdrznil: nenadoma je luč ugasnila. Slišati je bilo ropot, potem udušen krik ženske, drugo čudno šumenje, čez nekaj trenutkov pa se je luč spet prižgala. Ženska si je tipala vrat in zmedeno gledala: verižica je izginila.

Inšpektor je z enim samim pogledom ujel prizor: mladič se ni premaknil in je spuščal v vazo že bogve kateri ogorek, bradač je sedel s trupom sklonjen naprej in je živčno stiskal v rokah svoj fotografski aparat, elegantni človek je nesel k ustom skodelico s kavo, a to pot z levico, medtem ko je držal desnico pod njo, da mu ne bi kaka kapljica padla na hlače, človeček pa je imel eno roko na glavi, morda zato, da bi mu kdo v temi ne ukradel lasulje.

Inšpektor je hitro ukrenil potrebno. Povedal je, kdo je, zaprl je vsa vrata, poklical je nekaj policajev in vsem ukazal, naj začno s preiskavo. Nič niso našli, niti ne v bradi častitljivega gospoda, pa tudi ne pod lasuljo starca. Inšpektor se je spomnil fotografskega aparata in kljub lastnikovim protestom ga je odprl: v njem je bil le film. Tedaj je opazil, da je škatlica za vžigalice zginila, a so jo takoj našli, prazno, pod mizico. Iskali so v cvetlični vazi in pod stoli, a zastonj.

„Tedaj ostaja še edina možnost,“ je vzkliknil inšpektor Dekleva. „In vem, da je prava.“

Na kaj je mislil inšpektor Dekleva?

(Rešitev v prihodnji številki)

Prvi: „Ali že veš?“

Drugi: „Ne še.“

Prvi: „Jaz tudi ne.“

— — —

Prvi: „Ali si že zvedel?“

Drugi: „Kaj pa?“

Prvi: „Da se je Ivanka poročila. Pomisli! Tako grda kot je in neznosna in brez vsake izobrazbe in stara. Ali slučajno veš koga je vzela?“

Drugi: „Mene.“

— — —

„Poslušaj. Moram ti nekaj zelo zaupnega povedati.“

„Povej.“

„Glej, nujno potrebujem tisoč pesov.“

„Bodi brez skrbi. Nikomur ne bom povedal.“

— — —

Alber Einstein je potoval z vlakom iz Pricentowna v New York. Kosil je na vlaku. Po kosilu mu je natakark prinesel račun. Veliki matematik je začel iskati očala, pa jih je bil pozabil doma. Poskušal je prebrati račun brez očal, pa ni šlo. Vrnil je račun natakarku in rekel: „Preberite mi ga, prosim, vi.“

„Oprostite,“ je rekel ta, „a jaz tudi ne znam brati.“

— — —

Otrok potuje prvič z očetom v vlak. Ves čas se sklanja skozi okno. Oče ga svari, a nič ne pomaga. Da bi ga izučil, mu oče sunkoma sname z glave kapo, kot da jo je odnesel veter, in jo skrije.

„Vidiš,“ pravi otroku, „saj sem ti rekel. Kape ni več. Kaj bo pa mama rekla?“

Otrok zajoče. Očetu se smili, pa ga potolaži: „Če mi oblubiš, da me boš ubogal, ti jo preskrbim nazaj. Dobro pazi. Kakor hitro bo lokomotiva zapiskala, se bo kapa vrnila.“

In res ob prvem žvižgu je oče posadil otroku kapo na glavo. Temu je bila stvar silno všeč, pa je ves srečen zaploskal z rokama: „Še enkrat, ata,“ in je vrgel kapo skozi okno.

— — —

„Kot začetno plačo vam lahko ponudim sedem tisoč pesov. Kasneje vam bomo dali deset tisoč.“

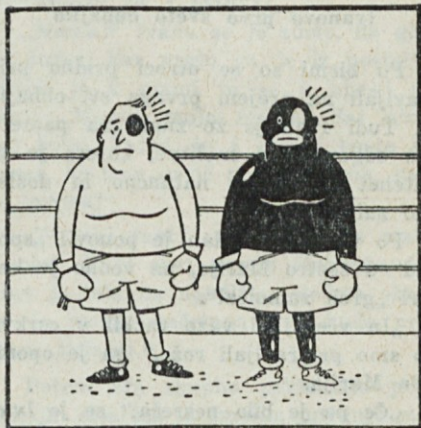
„Dobro. Pridem kasneje.“

— — —

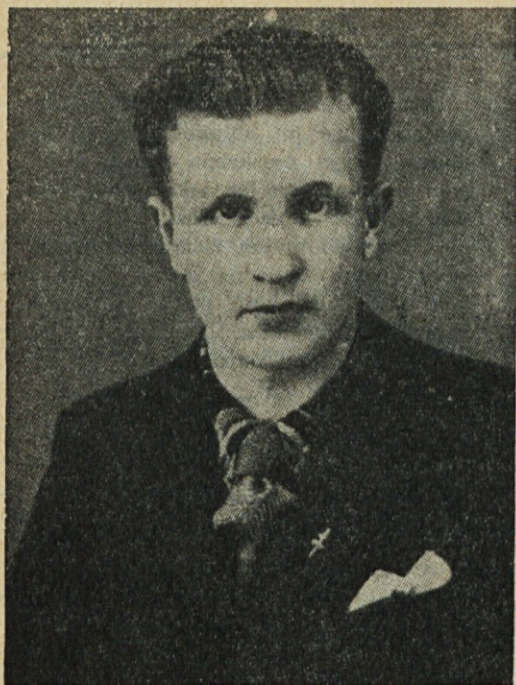
Gospa: „Janez, ali si zamenjal ribam vodo?“

Janez: „Ne še, ker ni bilo treba; niso še prejšnje spile.“

.....

Kako bi dali naslov tej sliki?
(Najbolj duhoviti odgovori bodo objavljeni v prihodnji številki)

Življenjepis slovenskega fanta, mučenca, katerega po virih in osebnem poznanstvu piše Ivan Korošec

Podrti viharnik

(NADALJEVANJE)

Ivanovo prvo sveto obhajilo

Po birmi so se otroci pridno pripravljali na prejem prvega sv. obhajila. Tudi Ivan je že znal „na pamet“ vse odgovore in molitve, katere je g. katehet Cuderman natančno in dosledno zahteval.

Po večkrat na dan je ponovil „spoved“ s sestro Marijo, pa vedno je kateri „greh zamolčal“.

„In včeraj si vazo razbil v cerkvi, ko smo pripravljali rože,“ ga je opomnila Marija.

„Če pa je bila nesreča,“ se je Ivan opravičeval.

„Seveda nesreča; mudilo se ti je z otroci.“

„No ja, če je bil to greh, je bil le mali, zato pa sem že obudil kesanje,“ je bil Ivan odločen.

In, ko ga je sestra Marija „spovedovala“ popoldne, je zopet „nekaj odkrila“.

„Za ptiči si lazil s pračo.“

„Saj nisem nobenega zadel!“

Ivanu je bilo žal, pa sam ni prav vedel ali greha ali neuspeha.

Šele, ko ga je sestra Marija poučila, da je bil greh, ker je imel slabe namene, je zmolil kesanje, potem pa takoj vprašal:

„Pa — če bi ga zadel samo v nogo ali perot, — bi ga ti znala pozdraviti?“

Ivanova mama je že dalj časa bolehal. Domači in sosedje so jo svarili, naj bi šla k zdravniku in naj si privoščila potrebni počitek. Mati pa je vedela, da je za eno in drugo težko, kajti klicalo jo je sto opravil in težko prisluzeni denar je bil le za sproti.

Po binkoštih pa se ji je zdravje tako poslabšalo, da je obležala. Družino je resno skrbelo in bali so se najhujšega, kajti mati je vidno slabela. Goreče so molili za njeno ozdravljenje in sklenili so opravljati devetdnevnicu, ki naj bi se končala na dan Ivanovega prvega svetega obhajila.

Najbolj vdano je molil Ivan sam. Večkrat na dan je stekel v cerkev ter goreče in vztrajno prosil dobrega Jezusa, naj mami povrne zdravja.

Ko ga nekega dne le dolgo ni bilo iz cerkve je šla sestra pogledat. Klečal je pred velikim oltarjem in tako zaupno in glasno prosil, da ni niti čul, ko so vrata zaškripala. Počasi se mu je bližala do prve klopi ter obstala ob njegovih prošnji:

„Ljubi Jezušček in Marija, dajta zdravja naši mami, da bodo šli z menoj k prvemu sv. obhajilu. Nikova in vse druge mame bodo lahko šle z otroki, samo naša mama ne bodo mogli z menoj, ker so tako hudo bolni. Niko in drugi sošolci so že povedali gospodu katehetu, da bodo šle mame z njimi, jaz pa sem jim dejal, da še nič ne vem. Jezušček in Marija, pozdravita mamo, da bom lahko povedal gospodu: Tudi z menoj gredo mama. Če pa bodo mama umrli, naj umrjem z njimi še jaz!“

Po tej prošnji je zmolil še vse molitvice, ki jih je znal na pamet. Nekaj časa je še klečal, in ko se je približal

sestri je videla, da je imel tudi on solzne oči.

Zdelo pa se je kljub temu, da življenje mežnarjeve mame ugaša. In ravno zadnji dan devetdnevnic, večer pred Ivanovim prvim sv. obhajilom je bilo najhujše. Nastopila je kriza. Domači so bili prepričani, da bodo mama umrli. Stali so pri njihovi postelji in v joku goreče prosili pomoči Mater božjo in Srce Jezusovo.

Še pred polnočjo pa se je zdelo, da je mami odleglo in iz mirno spečega obraza je dihal počitek. Vsem je odleglo in goreča molitev je bila še bolj zaupna: Marija, da mama ne bi umrli!

Ko je Ivan naslednje jutro odprl oči je vzhajajoče sonce zlatilo rosne trave in kos je požvižgaval za hišo. Jutro je kar samo pelo za veseli praznik prvega sv. obhajila; pa se je domislil na bolno mamo in v strahu je prisluhnil, da bi ja še zaslišal njen dih iz sosednje sobe.

Tedaj pa so se odprla vrata iz kuhinje in na pragu — so stali mama že napravljeni za v cerkev!

„Mama!“ Ivanu se je zdelo, da gleda čudež, kar vrglo ga je iz postelje. Skočil je k mami in se ji obesil na vrat: „Mama, moja mama! Saj niste več bolni, kajne, in z menoj boste šli danes, ko bom prvič prejel Jezusa, kajne, mama!“

„Ti moj fant!“ ga je privila mati. V očeh ji je spet gorelo življenje, čeprav je bila na upadlem, bledem obrazu še močno začrtana sled hude prestance bolezní.

Potem sta skupno pokleknila pred Marijin oltarček in zmolila jutranjo molitev, molitev neizmerne zahvale.

Sonce se je že vzpenjalo na Strmec, in pilo rahlo meglo na Ljubljanskem

polju, preko katerega je hitel Ivan z mamo in sestro Marijo. Dvojno veselje jim je žarelo v svežem jutru. Ivan je držal mamo za roko, potem je stekel nekaj korakov naprej, pa se zopet oprjel mamine roke. Najraje bi se pognal za škranjčkom, ki je žgoel visoko nad žitnim poljem, da bi z njim bližje nebesom zapel hvalnico dobremu Jezusu.

„Saj danes bo Jezus prišel k tebi,“ ga je poučila mama; „prav v tvoje srce, ker si bil priden in si lepo molil.“

„Mama, sedaj bom vedno priden, da bo Jezus vedno pri meni,“ je bil vdan srečni otrok.

Bili so že na Poljanski cesti, ko jih je pozdravil veliki zvon sv. Petra. Počasi in slovesno je vabil za ta veliki praznik. Še urneje so stopili v korak, da bodo ja dovolj zgodaj. Ko sta se skozi kostanje Ambrodovega trga zablaščala visoka zvonika farne cerkve, je Ivan kar stekel naprej, najraje bi bil že tam. Sestra Marija ga je komaj zadrževala.

Potem so hiteli v župnišče, kjer je že bilo nekaj prijateljev iz vasi. Vsi so se začudili, ko so videli Ivanovo mamo. In Ivan bi najraje šel do vseh in kazal, da so mama prišli z njim.

S šopki in belimi trakovi so se prvoobhajanci pomikali v cerkev, med mlaji in venci in zvonjenjem, da je glušilo v ušesih.

In tik predno se mu je duhovnik približal s sveto hostijo, se je Ivan ozrl nazaj. Kar ni mogel verjeti, da so mama res z njim.

„Tako lepo je danes, mama!“ se je Ivan oklenil materine roke, ko so pod klancem spet uzrli domačo cerkev na griču.

ŠPORT V LUČI VERE

Šport ni sam po sebi nič slabega. Če v zdravih mejah hoče vzgajati in krepiti telo in hkrati ne nasprotuje višjim vrednotam človeka, je celo hvalevreden in moralno priporočljiv. Kakor človek ni samo telo, tako tudi ni samo duša in kdor ne skrbi po pameti za svoje telo, se pregreši proti od Boga hotenemu redu podobno kot tisti, ki zanemarljivo duševno in duhovno življenje.

Naše telo je brez dvoma nekaj dobrega in smo zato dolžni ohranjati, varovati pred škodo in razvijati njegove zmožnosti. Skrb za telo je prava moralna dolžnost vsakega človeka; smo upravitelji in ne lastniki telesa. Telo kristjana je pa hkrati tudi nekaj svetega, zato so tudi dolžnosti kristjana do telesa večje kot nekristjana. Po besedah sv. Pavla je telo kristjana last Gospodova, njih telesa so udje Kristusovi. „Ali ne veste — pravi — da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas in da ga imate od Boga in torej ni vaše?“ (1 Kor 6, 19).

Toda telo ne zavzema v človeku prvega mesta. Prvenstvo gre nesmrtni duši, njenemu umu, njenim čustvom, njenim moralnim in religioznim vrednotam. Zato tudi športa ne gojimo zaradi športa, temveč le v kolikor ta pripravlja telo za služno orodje duši, ki mora skupno s telesom služiti Bogu in s tem tudi svoji lastni človeški osebnosti.

Kard. Feltin, pariški nadškof, je naznanil ustanovitev javnega katehumenata v pariški nadškofiji za pripravo odraslih na krst in za njih pouk o krščanskem nauku.

KONCILSKI DUH BO SPREMENIL SVET

Sloveči francoski protestantski pastor Bögner je na neki skupščini v Parizu dejal: „Duh današnjega ekumenskega koncila je živa stvarnost, ki bo dovedla do spreobrnjenja sveta. Koncil je ustvaril povsem novo ozračje med krščanskimi Cerkvami. Želja po zbližanju vedno bolj živo in glasno odmeva v ljudskih dušah.“

SPOMENIK PAPEŽU PIJU XII.

V baziliki sv. Petra v Rimu so postavili spomenik papežu Piju XII. Kip je visok 3.5 m in stoji na 2.2 m visokem podstavku v oltarni vdolbini desne stranske ladje zraven Michelangelove „Pieta“.

ŠPANSKI DUHOVNIKI V JUŽNI AMERIKI

Lansko leto je prišlo v Južno Ameriko 243 španskih duhovnikov. Predvideno je, da bo v treh letih Španija dala Južni Ameriki 1500 duhovnikov.

IV. SREDNJEAMERIŠKI KONGRES JOC-a

V Diriamba, Nicaragua, je bil od 1. do 8. aprila IV. kongres Mladih kat. delavcev (JOC) Srednje Amerike. Nanj so poslale svoje opazovalce številne mednarodne organizacije. Glavna nalo-

ga kongresa je bila: ugotoviti in pregledati delo, ki ga je žosistična organizacija po vsem svetu izvršila.

KDO JE BIL „CURA BROCHERO“?

26. januarja letos je minilo 50 let odkar je umrl goreč, dobri, dušnopastirsko iznajdljiv in vsem dostopen kordobski župnik Jože Gabrijel Brochero. Ob njegovem spominu se človek nehote spomni npr. arškega župnika ali kakega drugega podeželjskega dobrega župnika. In prav to je bil „cura Brochero“, kot so ga ljudje začeli z dobrim namenom klicati.

Rodil se je 17. maja 1840. l. V duhovnika je bil posvečen l. 1866. Najprej je bil stolni kaplan in voditelj petja skozi tri leta. Potem je prevzel podružnico sv. Alberta v Córdobi. Za spoznanje njegovega dušnopastirskega dela bi bilo treba predelati njegov življenjepis. Tu omenimo le glavni sad tega dela: ustanovitev Doma duhovnih vaj. To je bilo za tisti čas in v njegovih razmerah, gotovo nekaj izrednega.

Zadnja leta je veliko trpel zaradi gobavosti. Umrl je 26. januarja l. 1914.

Odlikovala ga je iskrena prijaznost, dejanska ljubezen, neprizanesljivost do samega sebe in nesebična apostolska gorečnost.

LAIČNI PRIDIGARJI MED SV. MAŠO

Z dovoljenjem in pristankom kard. Silva Henríqueza, nadškofa v Santiago de Chile, bodo smeli pridigati pri nedeljnih službah božjih vsi tisti laiki, ki so študirali na Katehetskem inštitutu v Santiago.

KATOLIČANI V NEW YORKU

V državi New York je osem nadškofij in škofij, ki duhovno oskrbujejo 6.960.547 katoličanov. Za to je na razpolago vernikom 6822 duhovnikov, 3489 redovnikov in 22.928 redovnic, ki delujejo v 1457 župnijah, 1421 šolah in 528 drugih cerkvenih ustanovah.

KARD. WYSZYNSKI OBSOJA „LAŽNO DEMOKRACIJO“

Poljski primas, kard. Wyszynski, je v neki cerkvi v Varšavi pred dva tisoč verniki strogo obsodil „lažno demokracijo“, ki se s silo hoče vrniti v javno življenje in obenem pokazal popolno nasprotje med lažno in pravo demokracijo.

„Ločiti moramo dve vrsti demokracije,“ je dejal kardinal, „ena je prava, avtentična, ko narod podeli oblast vladanja tistemu, ki mu res zaupa. Včasih pa se s silo uveljavi „lažna demokracija“, ko nezakoniti vladarji (vsaj v začetku) skušajo vsiliti narodu svoje mišljenje, zmotno, krivično, ki je združeno z odvzemom duhovne svobode in kot posledica tudi zunanje prostosti, telesne svobode, če se jim narod ne pokorava. Ta sistem je popolnoma proti vsakršni svobodi.“

V isti pridigi je kardinal ponovno zahteval od vlade versko svobodo, svobodo verskih družb in svobodo za splošno zbiranje vernikov, brez nadziranja vlade.

POPLAVA BREZBOŽNIH KNJIG V RUSIJI

Šele v začetku letošnjega leta se je iz Rusije prikradlo poročilo, da so komunisti v Sovjetski zvezi od leta 1962 do 1963 izdali 667 knjig in brošur brezbožne vsebine v nakladi 11 milijonov izvodov.

KARD. MARELLA —

PAPEŠKI LEGAT V NEW YORKU

21. aprila je bila odprta v New Yorku letošnja svetovna razstava. Na otvoritev je prišel kot papeški legat kard. Marella. V vatikanskem paviljonu bodo razstavljeni posnetki Michelangelovih fresk v sikstinski kapeli in kopija groba sv. Petra.

ZAHVALA SV. OČETA NEHRUJU

Sv. oče, Pavel VI. je v lastnoročnem pismu, ki ga je kardinal Gracias izročil Nehruju ob povratku iz Rima, izrazil svojo globoko hvaležnost indijskega predsedniku za vso njegovo naklonjenost, s katero spremlja priprave za mednarodni eharistični kongres, ki bo letos v Bombayu, v Indiji.

Poleg pisma je papež podaril predsedniku Nehruju tri spominske medalje z II. vatikanskega cerkvenega zбора, kot skromen dokaz njegovih molitev in želja za napredek, blaginjo in mir v Indiji, kar želi vladi in vsemu indijskega narodu.

NOVA SEVERNOAMERIŠKA KAT. ENCIKLOPEDIJA

Nova katoliška enciklopedija, ki jo po naročilu vseh severnoameriških škofov pripravlja kat. univerza v Washingtonu, bo vsebovala nad 15 milijonov besed in bo dokončana decembra 1965.

Gradivo za enciklopedijo je zbral 7600 sodelavcev, ki so Amerikanci in ne Amerikanci, katoličani in drugovrste, ki so bili posebej za to izbrani in naprošeni. Vso zbrano snov sedaj pripravlja za tisk nad 90 urednikov. Enciklopedija bo izšla v začetku leta 1966 v 15 zvezkih in bo stala od 300 do 500 dolarjev (od 41.000 do 68.500 argentinskih pesov).

Za nekatere je presenečenje,

drugi so nejevoljni, ker je rimska katoliška Cerkev vedno ista, ne popusti pritiskom, niti je ne zajamejo časne tendence različnih dob. Cerkev se vedno utrjuje in odločno brani svoj nauk, ki je vedno isti. Lahko spremeni svojo organizacijo in se z zunanjim delom prilagodi potrebam časa, nikoli pa ne popusti in odstopi od svojega nauka, ki je vedno isti danes, je bil, in bo vedno ostal. (Sv. oče Pavel VI. romarjem iz mesta Trento ob priliki 400-letnice tridentinskega cerkv. zbora 8. 3. 1964.)

Želja po edinosti vseh kristjanov

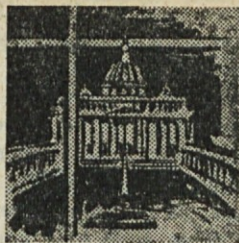
je dandanes močnejša kot kdajkoli prej. Želja po edinosti je utrjena v veri in ni omejena na čas, ampak vrata za edinost so odprta na široko in dane vse možnosti za razgovor. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

Krščanski delavci imajo dolžnost,

da povedo svetu, da je Kristus Odrešenik človeškega rodu in nihče drugi, da je naš prijatelj, brat, učitelj, ki je sam okusil težave delavskega stanu. Krščanski delavci morajo s svojim lastnim vzgledom prijateljstva, sodelovanja, solidarnosti in žive vere pridobiti za Kristusa vse tiste v svojem okolju, ki ga ne poznajo ali so se od Njega oddaljili. Delavcem morajo povedati, da Cerkev vedno brani in ščiti tiste, ki trpijo krivice, pomanjkanje, ker je Cerkev ljudska, Cerkev socialnih okrožnic in Cerkev Kristusova. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru krščanskim delavcem Italije 21. 12. 1963.)

Napredek vaše organizacije

vam nalaga na vzgojnem področju nove dolžnosti. Zdi se nam, da prihaja do

GLAS IZ RIMA

vas klic 30 milijonov otrok, ki se vzgajajo v katoliških šolah vsega sveta, to je vseh tistih, ki bodo novi kvas v bodoči družbi in bodo s svojimi močmi prispevali k njeni uresnitvi in ji dali novega izraza. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru članom sveta Mednarodne organizacije za katoliški pouk 24. 2. 1964.)

Nujno je potrebno posredovati mladini

poznanje moralnih kreposti in vrednot, da bo lahko pravilno oblikovala in poznala svojo vest. Zato se morajo podpreti vse tiste pobude dušnih pastirjev, ki stremijo za moralno in duhovno orientacijo mladine, ki se pripravlja na zakonsko življenje kakor tudi za duhovno in moralno pomoč novoporočencev. V vsakem je treba vzbuditi zavest dolžnosti in odgovornosti, ki jih nalaga zakonsko življenje. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru članom cerkvenega sodišča Sacra Rota, 12. 12. 1963.)

Papež Pij XII. je bil papež miru,

borec za človečanske pravice, bratsko organizacijo in sožitje narodov in stanov. Njegovi nauki so zelo bogati in trajne vrednosti. To je izpričal tudi pokojni papež Janez XXIII., ko je iskal načelno osnovo za obe znameniti okrož-

nici to je „Mater et Magistra“ in „Pacem in terris“ prav v nauku Pija XII. Odločno se je zavzel vedno za pravice tlačnih in preganjanih, posebej še v času druge svetovne vojne. Pomagal je vsakemu in povsod, kjer je le mogel. Da se ga spominjamo je naša dolžnost, da priznamo kar je dobrega storil, je dolžnost pravičnosti. Sledimo njegovemu nauku enako kot bi še živel med nami kot učitelj, oče in prijatelj. (Sv. oče Pavel VI. ob odkritju spomenika Piju XII. v baziliki sv. Petra 12. 3. 1964.)

Organizacije krščanskih delavcev

morajo skrbeti tudi za idejno in kulturno formacijo svojih članov. Ne smejo biti pasivne do zmot sodobnega sveta in se odpovedati nravnim idealom življenja. Z aktivnim apostolskim delom morajo pobijati zmote in širiti resnico. Tam kjer je sovraštvo do vere nevednost, je treba postaviti dobra dela in izrabiti vsak naklonjen trenutek za rešitev duš. Krščanski delavci morajo biti stalni klicarji resnice v svojem okolju, nosilci ideje o pravičnem gospodarskem in socialnem redu. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

Znanost reši na svojem področju

nešteto problemov, ustavi se pa pred božjo podobo človeške duše in človekovo vestjo ter njenimi odnosi do Boga. Zato se v zadevah duše in vesti znanstvenik na lastno pobudo obrača na tiste, ki jim je poverjena skrb za duše, da tam najde in dobi luč, ki njemu manjka in vse tisto kar ga vodi k Bogu, viru vsake znanosti. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru udeležencem mednarodnega zdravniškega kongresa 16. 12. 1963.)

† Franc Malovrh

Iz mesta Sueca, nadškofija Valencia v Španiji, je prišlo sporočilo, da je tam v torek, 7. januarja 1964 umrl duhovnik Franc Malovrh.

Na zadnji poti so ga poleg številnih španskih duhovnikov in vernikov spremljali tudi trije mladi slovenski zdravniki iz Barcelone in sicer dr. Jože Dogonoc, dr. Ludvik Drobnič in dr. Ciril Rozman.

G. France Malovrh je komaj izpolnil 50 let. Rojen je bil 9. decembra 1913 v Polhovem Gradeu, posvečen 9. decembra 1940, med vojno je bil kaplan v Škocjanu pri Turjaku. Od l. 1948 je bil kurat v zavetišču za stare ljudi v Sueca v Španiji.

č. g. Franc Malovrh v letu 1963

Znano je, da je med vero in umetnostjo neka povezava. Kakšen vpliv je imela umetnost na vero Slovencev v dobi tridentinskega cerkvenega zbora, to je pred 400 leti, nam kaže pričujoči članek.

Vpliv umetnosti na vero Slovencev

Ob času, ko so nastajale freske pri Sv. Primožu in Marija Gradcu in je deloval slikar Jernej iz Loke, so se godile zunaj v velikem svetu zelo važne in usodne stvari, ki so kmalu posegle tudi v naše kraje. Značilno je, da je ravno eno največjih umetnostnih dejanj katolicizma, zidanje nove bazilike sv. Petra v Rimu, dalo neposreden povod za nastop Martina Lutra. In niso bili samo odpustki, podeljeni darovalcem za novo cerkev sv. Petra, kamen spodtike poglavitnemu voditelju protestantizma, v napadih proti katoličanom so postali tudi veliki spomeniki dotedanje krščanske umetnosti žrtve novih heretikov. Znani so požigi katoliških svetišč v Nemčiji, pozneje na Holandskem in v Angliji in še kje drugje.

Primož Trubar

Na Slovenskem je bil Primož Trubar, ki je pridigal proti zidavi Marijinega svetišča na Sveti gori nad Gorico in ki je smešil svojega očeta, ker je poklical „horvaškega malarja“, verjetno Vincenca iz Kastve, da bi v njegovem domačem kraju poslikal cerkev češ, da bi bilo bolje, če bi si oče kot raški cerkovnik kupil par volov. Trubar in njegovi sodelavci so rohneli tudi proti zidanju drugih cerkva in znamenj pa njih okrasitvi. Res pa je, da so proti poslikanim biblijam pauperum dali drugo bi-

blijo, tiskano v slovenskem jeziku. Če zaenkrat eliminiramo njihove krive nauke, moramo ugotoviti predvsem eno: slovenski mali ljudje te tiskane biblije niso znali brati in je služila predvsem duhovnikom, v prvi vrsti luteranskim predikantom, pa tudi onim duhovnikom, ki so ostali katoliški veri zvesti; v drugi vrsti pa plemičem in meščanom, ki so si jo pa nabavili bolj zaradi lepšega, brali pa so, če so jo sploh brali, rajši nemško.

Iz zgodovine vemo, da protestantizem med kmetskimi podložniki ni uspeval; od malih ljudi so se mu pridružili predvsem oni, ki so bili ožje od gospodske odvisni, kot uslužbenci in podobno. Sadove je žel v prvi vrsti med plemiči samimi, potem pa med meščani, ki so bili v znatni meri priseljeni Nemci. Seveda tudi tržani niso manjkali, postavim na Vrhnikih ali v Žalcu, ker bi se radi prištevali med gosposko, saj je bil luteranizem nemška, torej gosposka vera. Zapadel ji je tudi del duhovščine, svetne in redovne. Upoštevati moramo, da je bila izobrazba slovenskega duhovnika precej nizka. Le redkim se je posrečilo priti na kakšno univerzo, kjer se je predavalo bogoslovje: duhovniki so se šolali največ pri starejših gospodih, ki tudi sami največkrat niso imeli globlje teološke izobrazbe. Podobno je bilo v samostanih, kjer za novice tudi

ni bilo vedno najboljše poskrbljeno. Tako so odpadli tudi številni duhovniki in redovniki in postali protestantski predikanti. V dobro jim pa moramo šteti, da so hoteli pridobiti tudi male slovenske ljudi in jim nuditi slovenske verske knjige, predvsem sv. pismo.

Po preživelih navadah in razvadah srednjeveškega verskega življenja je bila katoliška Cerkev vsekakor potrebna reforme. Krivoverska reforma je šla seveda predač, pač v krivo vero, ki med Slovenci ni našla dosti privržencev. Luteranstvo je bilo v bistvu olajšanje verskega življenja, (za velikaše tudi prisvojitev cerkvenega imetja). Mali slovenski človek, če ga je žejalo po reformi, si jo je poiskal drugod, rekli bi, skoraj v nasprotnem polu od protestantizma, v poostrenih verskih vajah kot so mu jih nudile razne sekte skakačev, bičarjev in vražarjev.

Tridentinski cerkveni zbor

Toda tudi katoliška Cerkev se je že precej časa zavedala, da je reforma njenega cerkvenega življenja potrebna, tako zlasti papež Pavel III. (+1549). Le da so šla zadevna prizadevanja bolj počasi od rok. Kopičenje cerkvenih služb v rokah posameznih oseb, ki so za njih opravljanje najemale malo izobražene vikarje, nepotizem in podobno se je preveč zajedlo v navade cerkvenih krogov, da bi jih bilo mogoče čez noč odpraviti. Tako je katoliško obnovo marsikje prehitela krivoverska, luteranska ali kalvinska. Toda, ko so se te krive vere začele širiti, je tudi katoliška cerkev bolj pohitela in poglobitveno prizadevanje za njeno obnovo je tvoril slavni koncil v Tridentu na južnem Tirolskem (1545 — 1563), ko je prej lateranski

koncil (1512 — 1517) glede istih namer nov odpovedal. Tridentinski koncil je bil prvotno mišljen v Mantovi ali Vicenzi, pa je baš širjenje luteranstva v Nemčiji nagnilo cerkvene kroge, da so ga preložili dalje proti severu, v Trident.

Ne smemo misliti, da je tridentinski koncil izdal kakšne posebne natančne predpise za cerkveno umetnost, ampak je podal predvsem točne definicije za gotove verske resnice, tako zlasti za sedem zakramentov, in gotove uredbe, od katerih sta za nas najvažnejši ti, da morajo škofje bivati na sedežih svojih škofij, jih sami upravljati in nadzirati in enako tudi župniki svoje fare, potem pa da se morajo, po možnosti v vsaki škofiji, ustanoviti semenišča, ki bodo dajala duhovniškemu naraščanju temeljito izobrazbo. Na te stvari je mislil že prej papež Pavel III., toda do izvršitve ni prišlo, kot se tudi sklepi tridentinskega zbora niso povsod takoj izvedli. Med drugimi koncilskimi sklepi je bilo izrečeno tudi, da je sveto pismo prvi, glavni temelj naše vere, potrebno ga je poznati in stalno brati. Nadalje je pridigovanje ena prvih dolžnosti škofov, seveda tudi župnikov in menihov pod škofovim nadzorstvom. Neposredno za umetnost važna je samo odločba, da je hvalevredno češčenje svetih podob, a istočasno je ta zbor ostro obsodil vsako vražarstvo in babjevernost.

Cerkvena umetnost med nami

Nastop Trubarja in njegovih sodelavcev, strah pred nemškim krivoverstvom in razne časovne homatije so v sredi in v drugi polovici 16. stoletja cerkveno umetnost na Slovenskem mo-

čno prizadeli. Sicer so se tu pa tam dvigale še umetnostno pomembne cerkve, tako Dvor pri Polhovem gradu ali Sv. Benedikt v Slovenskih goricah, toda pojenjavali so zlasti kranjski presbiteriji in bogate biblije pauperum. Kar je tozadevno še nastalo slikarij, so po večini rokodelskega značaja in so se le v izjemnih primerih ohranile do današnjih dni (Kuren). S tridentinskimi sklepi o poznanju in branju sv. pisma so pa poslikane biblije pauperum postale skoraj nepotrebne, ker jih je nadoomeščala živa pridigarjeva beseda. In če obžalujemo dandanašnji nastop kakšnega Trubarja in Dalmatina, sta s svojimi slovenskimi prevodi sv. pisma vendar dala tudi katoliškim duhovnikom v roke potrebne priročnike, da so mogli nadomestiti vernikom z besedo, kar jim je poprej nudila le cerkvena slikarija. Za takojšen tudi katoliški prevod sv. pisma seveda ni bilo sredstev in najbrž tudi ne sposobnih ljudi.

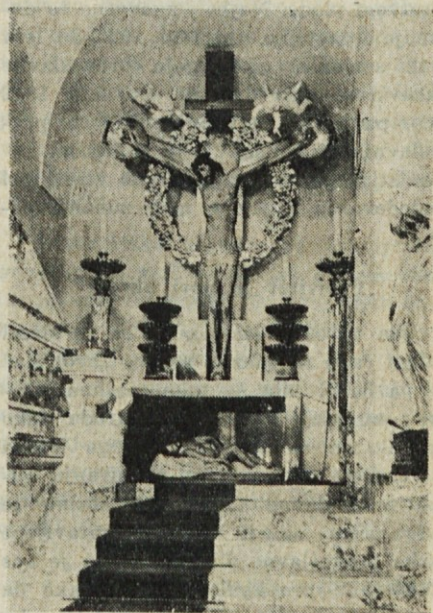
Za razvoj umetnosti je nadalje važno, da so škofje morali obiskovati farne in podružnične cerkve in dajati navodila o njihovem krašenju in ohranitvi. V ljubljanski škofiji se je škof Hren sicer nekako protivil sodobni italijanizaciji slovenske cerkvene umetnosti, a že njegov naslednik Scharlich menda temu ni bil preveč protiven. S točnim vizitacijskim protokolom je za tedanji obseg škofije podal nenadomestljiv umetnostni inventar.

Duhovniški naraščaj se je pričel pa šolati najprej pri jezuitih v njihovem kolegiju (nekakšni gimnaziji), nato so pa škofje mladeniče pošiljali na (spet

jezuitska) semenišča, dokler Ljubljana semenišča sama ni dobila. Slovenski duhovnik, tudi tisti, ki je služboval med preprostimi ljudstvom na deželi, je postal v svoji stroki temeljito podkovan. S tem pa je postal tudi — v znatnejši meri kot poprej v srednjeveški gotiki — naročnik in vsaj soodločitelj pri nabavi cerkvenih potrebščin, zlasti umetnin. A omenil sem že, da biblija pauperum ni bila več nujna verska in s tem tudi ne umetnostna potreba.

(bo še)

Marijan Marolt

Krstilnik v ljubljanski stolnici je eno izmed zadnjih del umetnika Plečnika

Ljubite katoliški tisk, širite ga, radi mu posvetite svoj čas, svoja sredstva, svoje sile, malokatera naloga je v današnjem svetu tako važna, kakor je ta. — Pavel VI.

Najvišja vodstva vseh Cerkev v ZSSR so prisiljena priznati, da je v dobi sputnikov in elektronov atezem povsod v ofenzivi. Ateisti uživajo svobodo vesti in pravico, da protiversko delujejo.

VOLK DLAKO MENJA, ČUDI PA NE

Če za koga ta stari pregovor velja, velja gotovo za komuniste.

Znano je, da so med drugo svetovno vojno v Rusiji popustili z verskim preganjanjem in celo dovolili neke vrste versko svobodo, seveda pod nadzorstvom vlade. Najbolj zgovorno to dokazujejo številke. Od leta 1920 do leta 1942 semenišč za vzgojo pravoslavne duhovščine niso dovolili. Od leta 1942 dalje pa je bilo ustanovljenih osem pravoslavnih semenišč. To je namenom komunističnega režima koristilo zlasti pri zasledovanju ciljev v njih zunanji politiki.

Poživitev in novi ukrepi

Vsa poročila kažejo, da se je zlasti v tem času navidezne verske „svobode“ — pa če je bila še tako majhna, versko nagnjenje v ruskem narodu tako poživilo in dobilo tudi vidnega izraza v verskem življenju, v podpiranju ruske pravoslavne Cerkve, v stalno se dvigajočem ugledu dobro pripravljene ruske pravoslavne duhovščine, ki je kos ateističnim propagatorjem, — tako da je postalo komunističnemu vodstvu države nerodno in da smatrajo, da je vse to versko poživljenje že nevarno komunizmu samemu.

Zato so že lani začeli organizirati nove protiverske akcije, ki se stopnjujejo v preganjanje vere in vernikov. Ate-

istični propagatorji odkrito izjavljajo, da je treba vero iztrebiti. Njih načrt obsega v glavnem: zajezitev širjenja verskega življenja med narodom, omejitev vpliva duhovščine na ljudstvo in zlasti spodrezati rast ruskega pravoslavnega klera.

V dosego tega so zlasti poostrili nadzorstvo nad vsakim in vsemi. Otežkočeno, nevarno je dati krstiti otroke. Hranilec družine je odvisen od države, in v vsakem primeru novorojenčka, zastopniki komunistične partije oz. oblasti poskrbe za primeren „pouk“ hranilca. Verske občine (župnije) so pod prisilno kontrolo odborov, v katerih sede tudi zvesti zastopniki režima — in vsaka najmanjša nerednost, napaka ali nerednost, ki jo je lahko prikazati kot prestopok proti državnim predpisom, lahko služi in dejansko služi oblasti, da udari po verski občini in po duhovniku. Ruska oblast ve, da je najbolj učinkovito sredstvo proti veri ako udarijo po duhovnikih. Brez učiteljev ne bo verskega nauka in verskega vpliva. Zato so v zadnjem letu ukinili tri semenišča — ostalo jih je še pet.

Javno je protestiral

Vse to novo versko preganjanje je dalo povod pravoslavnemu nadškofu Antoniu v Londonu, ki je glavnik ruske Cerkve v Zahodni Evropi, da je med molitveno osmino za edinost (ki je vsa-

ko leto od 18. do 25. januarja), dne 19. januarja letos na shodu vseh veroizpovedi na Trafalgar trgu v Londonu sporočil o tem preganjanju vsemu svetu in prosil za pomoč. Prvič je tako prelat, ki je pod jurisdikcijo moskovskega pravoslavnega patriarhata protestiral proti sovjetskemu verskemu preganjanju.

Tako so mogli pravoslavni v Londonu nasloviti uradno in nujno vlogo na Združene narode, da razpravljajo zopet o verski svobodi.

To protiversko delo ruske oblasti pa ni omejeno samo na Rusijo, ampak so raztegnili versko preganjanje tudi na osvojena ozemlja oziroma tista, ki so jih nasilno anektirali.

Poročilo iz Litve

Poročila iz Litve vedo povedati, da so se spravili celo na mrtve. 80% Litvancev je katoličanov. Litvanci so in se zelo časte spomin mlade deklice Barbare Umestanskas, ki je živela pred 200 leti. Njeno truplo je nestrohnjeno ležalo v kripti cerkve v kraju Zagara. Verniki so v velikem številu romali na njen grob. Sovjeti so sedaj truplo odnesli pod pretvezo, da hočejo zadevo znanstveno preiskati. Poročila, ki so po raznih kanalih prišla iz Litve povedo, da je to dejanje začetek velike protiverske akcije v Litvi. Glavna ideološka tema te akcije za sedaj je, pobiti, zatreči vero v čudeže. Istočasno se pa sovjetsko časopisje trudi prikazati, da vlada popolna verska svoboda v Rusiji

za vse veroizpovedi. Tako se je prav v tem letu sovjetska agencija „Novosti“ nadvse potrudila v primeru katoliškega duhovnika Atanas Gobis-a, ki živi v kraju Kamjai v Litvi, in ki ima brata v ZDA (v Clevelandu), da dokaže da v Litvi ni preganjanja in da se bratu v ZDA ni treba bati za usodo brata v Litvi. „Novosti“ zanikajo poročila, da bi bilo v Litvi kako versko preganjanje, toda svoje dolgo poročilo zaključujejo takole: „Najvišja vodstva vseh Cerkva v ZSSR so prisiljena priznati, da je v dobi sputnikov in elektronov ateizem povsod v ofenzivi...“ In še dalje izvajajo: „Ateisti tudi uživajo svobodo vesti in pravico, da protiversko delujejo. Mesečnik 'Znanost in vera' (naklada nad pet milijonov izvodov) si prizadeva, da dokaže, ne da bi pri tem ranil čustva vernih, neosnovanost verskih filozofij in da je vera neskladna z moderno znanostjo.“ Tako „Novosti“.

Nesovjetska poročila pa pravijo, da gonja proti veri še nikdar ni bila tako intenzivna kot danes. To potrjujeta tudi naslednji dejstvi: Komunistična partija v Rusiji je prav zadnje čase izglasovala, da ustanovi nov Institut za znanstveni ateizem, kar pomeni za preganjanje vere. Strankin ideolog v Moskvi Leonid F. Iljičev pa je prav letos pozval k novi širši in siloviti protiverski propagandi!

Po raznih virih sestavil
ing. Jože Sodja

Ljubite to Cerkev, bodite v taki Cerkvi, bodite takšna Cerkev;
ljubite Dobrega pastirja, ki želi, da bi se nihče ne pogubil; molite
tudi za razkropljene ovce, da pridejo, spoznajo in vzljubijo tudi
one, pravo Cerkev

Skrivnost križa je zadnja preizkušnja upanja, pa tudi že uresničenje. Preizkušnja, ki nas dejansko očičuje, ker kaže resnično smrt mese-nega človeka in slavo, ki pride za tem. Smrt grehu je vstajenje za življenje z Bogom.

Kristus v vas je upanje slave

V sodobnem svetu imamo ob božji kreposti upanja posebno dve napaki. Prva najbolj splošna je ta, da je upanje mlačno, komaj životari, zato komaj oživlja duhovno življenje. Druga pa pravi, da je to gola sebičnost, ki išče le plačila, ne dela pa iz čiste ljubezni do Boga, ki nikoli ne išče sebe. Ti dve napaki imamo le zato, ker ljudje ne poznajo vloge, ki jo imajo častitljive skrivnosti Kristusove, v življenju kristjana.

Pravimo, da je bilo naše odrešenje dovršeno s Kristusovo smrtjo na križu, kjer je zadostil za naše grehe in nam zaslužil nebesa. Po vsem tem pa večina kristjanov daje vtis s svojim življenjem, kakor da jih je Kristus same pustil na zemlji, zapuščene sirote — kakor so tak vtis delali apostoli po Velikem petku.

Če nismo resno poglobljeni v kršč. vero, bomo mislili, da nam ne ostane drugega, kakor da poskušamo dobiti neko duhovno zvezo s tistim Jezusom, ki je hodil po zemlji in učil do Kalvarije in potem šel v nebesa. Taka tolažba je pa slaba, preveč je oddaljena od nas in prej ali slej človeka razočara, ne more ga dvigniti iz osamelosti. Če bi apostoli obstali v razočaranju Velikega četrtega in petka, ne bi nikoli mogli iz obupa, ne bi nikoli prav razumeli učlovečenja božje Besede; vse to bi za-

nje do konca ostalo nerazumljivo. Šele slava vstajenja jim je odprla oči, da so spet zaživeli s Kristusom in skrivnost križa prav razumeli.

Preizkušnja in uresničenje upanja

Jezus jih je dobro poznal. Štalo jih je pozival, da naj gredo za Njim. Pred trpljenjem pa je Petru rekel, da za sedaj še ne more iti tja, kamor gre On, pozneje pa bo prišel. Šele po vstajenju mu spet reče, da naj gre za Njim — v trpljenje in smrt. Križ, ki končuje svojo pot v slavi poveličanja je za naše upanje največja preizkušnja, pa tudi dokončno uresničenje upanja. Učeni bogoslovni učitelj je rekel: Cerkev Velike noči je na križu. Kristjani sicer verjamejo častitljive zmagoslavne skrivnosti, vendar ne razumejo zadosti silne važnosti, ki jih te skrivnosti imajo v življenju kristjana, da postane res dejavno in oživljajoče. Kristus sam je rekel: Ne bom vas zapustil sirot; prišel bom k vam. Še malo in svet me ne bo več videl, vi pa me boste videli, zakaj jaz živim in vi boste živeli. V onem času boste spoznali, da sem jaz v svojem Očetu in vi v meni in jaz v vas (Jan 14, 18—20).

Kristusova daritev se ne konča na križu, ampak v nebesih — v Najsvetejšem, ki ni narejeno s človeško roko. Vse prejšnje daritve ne pripeljejo do konca — samo hrepenenje človeka greš-

nika, ločenega od Boga — nakažejo, kako bi se mu približal; kakor se dviga plamen kvišku, dim daritev kvišku, tako bi človek rad k Bogu, pa ne more. Grki so svojim svetiščem rekli: Nedo-
stopen kraj; Judje: Najsvetejše, kamor je pa imel dostop le veliki duhovnik in še ta le enkrat na leto na spravni dan. Na veliki petek pa se je zagrinjalo pred Najsvetejšim pretrgalo od vrha do tal. Kristus, kot veliki duhovnik je šel s svojo krvjo — jagnjetov in kozlov v pravo Najsvetejše v nebesa, in pustil vrata za seboj vsem odprta — in sedaj so odprta vsem samo po Njem, z Njim in v Njem.

Ne konec ampak začetek

Smrt na križu ni konec poti Odrešenikove, je več — je začetek, vstop v slavo. Ko je Jezus vstopil v slavo, ni zaprl vrat v večno svetišče, ampak pustil odprta da nas preseli iz teme v kraljestvo svoje dediščine.

Jezus je vzel nase človeško naravo starega Adama, grešnika, sužnja greha, sebičnega, prevzetnega. Ta stari Adam je umrl na križu, da zaživi novi Adam novo življenje, ki naj bo duhovno, vse posvečeno Bogu, tako življenje, ki poduhovi vse in tudi telo poveliča za vselej.

To je skrivnost vstajenja, da zraven tega da duša oživi telo, da se telesno življenje spet začne, tudi telo popolnoma prenovi in poveliča.

Slava vstajenja ni le plačilo trplje-

nja, je tudi zunanje poveličanje, je tranje duhovno vlitje in izžarevanje božje ljubezni, ki pa spet od svoje strani hoče izžarevati božjo ljubezen in slavo, sebe popolnoma podariti Bogu.

Človeške zmage so v tem, da s svojo zmago premagajo in uničijo drugega. Božja zmaga na križu je življenje in ljubezen, ki oživlja in obuja, spreobrača in odpušča. Častitljive zmagoslavne skrivnosti nam kažejo polno zmago božje ljubezni, večni sad odrešilne daritve — prehod poveličane duše in poveličanega telesa k Bogu v nebesa.

Upanje popotnika

Gotovo je, da je krščansko upanje še vedno upanje popotnika, ki mora potrpežljivo čakati, da se dopolni. Vendar pa je čisto nekaj drugega, kot obljube v stari zavezi, ki niso bile dopolnjene. Zdaj pa je dopolnjeno vse in le še čakamo, kdaj bomo deležni. Po drugi strani smo pa že tukaj na zemlji deležni te dopolnitve. Saj smo deležni življenja Kristusovega po milosti, po zakramentih, po Cerkvi, ki je skrivnostno telo Kristusovo. Tako Kristus živi v nas in mi v Njem.

Skrivnost križa je zadnja preskušnja upanja, pa tudi že uresničenje. Preskušnja, ki nas dejansko očiščuje, ker kaže resnično smrt mesenega človeka in slavo, ki pride zatem. Smrt grehu je vstajenje za življenje z Bogom.

J. Kn.

Marija je oko božjega usmiljenja, da odkrije naše potrebe, je roka božje vsemočnosti, da nam v potrebah pomaga. — M. St. Charles Ni je stiske, za katero bi Marijino Srce ne bilo odprto; ni je pomoči, ki bi bila njej nemogoča.

Mavrica

V besednjakih najdemo tudi nesramne besede, v knjižnicah pa pohujšljive knjige. Pravijo, da obstaja celo nedostojna glasba, prav tako se dobijo nesramne slike. Celo nekatere jedi so strupene, in med ljudmi naletimo na nevarno sodrgo. Kadar pa morem govoriti o barvah, Gospod, pa nisem prav nič v skrbeh. Celo njihova lestvica je brez madeža. Naši moralisti doslej še niso našli razloga, da bi obsodili le najmanjši odtenek le ene same. Zelena ali modra, oranžna ali rdeča, vse smem gledati, vse občudovati, brez vsake nevarnosti smem vzeti katerokoli izmed njih. Mogli bi reči, da kraljestvu barv ni škodoval izvirni greh. Naše bogoslužje uporablja celotno lestvico barv, od bele do vijolične, celo črno.

Gospod, ko bolj od blizu opazujem to mavrico, se mi vzbudi vprašanje, ali nas nisi morda hotel z njo poučiti, kako si zamišljaš pravovernost. Zelo trdo zveni ta beseda v svoji grški obliki — ortodoksija, kot grožnja starega bojevnika. Prva misel, ki nam jo prišepetava, je nestrpnost in to z vso nepopustljivostjo. Gospod, je samo to pravovernost? Ne smemo biti nestrpni zaradi nestrpnosti. To bi bil fanatizem. Nestrpni smemo biti radi česa, ki jo opravičuje. Mar ni pravovernost, ne ozkosrčnost, ampak predvsem neka neizmerna širina duha? Nek način, kako soglašati z vsem Tvojim delom in znati dvigniti se nad vse svoje osebne sodbe. Ni morda njeno bistvo nekaka simfonija barv, nekaka mavrica, o kateri si nam Ti sam skrivnostno dejal, da je znamenje Tvoje Zaveze, po kateri bi se mogli mi sporazumeti s Teboj?

Ti si hotel vse te barve, v vseh njihovih odtenkih, ki jih naše oči že ne morejo več zaznati. Vsaka barva ima pravico in dolžnost biti kar je. Če pa bi se mogla zavedati same sebe, bi obstajala njena pravovernost v hvali, občudovanju in zaščiti vseh svojih sosed. Morala bi odobriti popolnoma, veseliti se odkritosrčno tudi tega, kar njej ne pritiče. Zelena ne bi smela vsiliti svojega sloga niti modri, niti ne oranžni. Samo sebe bi morala ocenjevati z vidika skupnosti in imeti širši pogled kot pa ji ga more nuditi njeno omejeno obzorje.

Biti pravoveren je misliti tako kot misli Cerkev in čutiti z njo. Cerkev pa ni kaka sekta. Cerkev je katoliška, vesoljna, to pomeni, sprejeti vse božje delo. Sovražnik pravovernosti je doktrinarna ozkost, kruta tiranija tega, kar imenujemo moje osebno gledanje. Vsem zmotam je skupno to, da kakšne stvari nočejo sprejeti. Pri nekaterih ni mesta za sv. Trojico, ali za večno Božjo Besedo, ali za Mater božjo, ali za papeža, ali za češčenje relikvij, ali za odpustke. Njihovo osebno mnenje jim zadostuje. Za drugo ni bilo mesta v prenočišču, kakor svoj čas v Betlehemu, ko sam Zveličar ni našel koticčka za svoje rojstvo.

Nekateri mislijo, da je pravovernost v pravilnem razumevanju verskih resnic. Pa je vendar znano, da so ljudje, ki bi mogli pravilno razložiti res-

nice krščanske vere, pa sami vanje ne verujejo. Prav tako je mogoče, da bi kristjan, ki je proučil mohamedanstvo, razložil koran kot kak resničen služabnik Mohameda, ne da bi veroval vanj. Biti kristjan ni samo v spoznanju nauk, ampak živeti iz Tvojega duha, Gospod. Pravovernost je način življenja. Čistost nauka je eden njenih osnovnih sestavin, pa še daleč ni vse.

Da morem živeti v soglasju s Cerkvijo in s Teboj, se moram povzpeti nad svoja osebna gledanja. Moram hvaliti in občudovati puščavnike v Tebaidi. Kar so oni smeli z vso pravico storiti, smem jaz prav tako opustiti. Kakor nebeška modrina gleda zelene travnike, pa jih ne posnema. Moram najti mesto za občudovanje zgovernosti bratov pridigarjev, ne da bi s tem obsojal molk kartuzijancev. Prav kakor blede rdeča roža najde nekaj ljubekega na svoji živordeči sosedi. Moram hvaliti dolge molitve, ki jih v koru prepevajo menihi, ne da bi s tem hotel zahtevati od celega sveta, da mora prisostvovati njihovim nočnim molitvam. V Očetovi hiši je mnogo prostora. Pravovernost mi ne brani, prilagoditi in skrčiti vso to ogromno stavbo za moje osebno bivališče. Je predvsem varuhinja vseh svetih svoboščin, to je, vsega kar nam ugaja, ne da bi Tebi ne bi bilo všeč. Nasprotuje enostranosti in divjaštvom tega topoglavega tirana, ki ga imenujemo naš dober čut, ki pa navadno ni nič drugega kot naši predsodki. Ščiti vse barve v vseh njihovih odtenkih. Obsoja samo zmoto in greh.

Ni lahko presoјati vseh stvari z merilom Božjega Duha. Rad bi, da bi mi pogled na prizmo barv pomagal odkriti ta bistveni nauk. Vsaka teh barv je ena nota v koncertu. Se bolje je, če jih je še mnogo drugih, samo da ne povzročajo nesoglasja. Gospod, bojim se gorečnikov, ki menijo, da je za dosego edinosti potrebno odpraviti raznoličnost; ki mislijo, da splošno ne more obstajati obenem s posameznostmi; ki vidijo popolnost v enoličnosti. Ti pa, Stvarnik vsega, si z vso svojo božansko razsipnostjo natresel najrazličnejše stvari po vesoljstvu. Komaj delček vsega tega se je doslej posrečilo človeški znanosti spraviti v kataloge. Človek obstane npr. samo ob pregledovanju katalogov tkanin začuden. Koliko vrst in barv! Samo različnih odtenkov modre barve je okrog 50.

Barve sestavljajo enotnost, pa ne tako, da bi se skrčile na eno samo, ampak s svojo raznoličnostjo. Ničesar ne mislim obsojati, ne prepovedovati, kar Ti dopuščáš in trpiš; tudi takrat ne, kadar se upira mojemu okusu, ali je nasprotno temu, kar je meni posebno pri srcu. Dobro vem, Gospod, kaj bi mi storili s Tvojimi čudnimi spokorniki, stoječimi na svojih stebrih. Najbrže bi poklicali policijo, da jim ukaže stopiti doli in bi jih vse skupaj izročili v kako umobolnico na skrb zdravnikom za duševne bolezni.

Tvoja Cerkev pa jih je proglasila za svetnike, vendar nikogar ne sili, naj jih posnema. Herezija pa je vedno neka oblika ozkega, omejenega duha in zato nezmožna razumeti misel drugega. Nisem jaz merilo Tvojega Duha. On sodi in to je nepreklicno.

(Po Pierre Charles S. J. — B. K.)

● **Birmovanje v ljubljanski nadškofiji v letu 1964** je bilo oziroma še bo v dekanijah Črnomelj, Radovljica — levi breg Save in Novo mesto. Red je bil oz. bo naslednji:

Metlika, v nedeljo 12. aprila dopoldne; Podzemelj, v nedeljo, 12. aprila popoldne; Radovljica, v nedeljo 19. aprila dopoldne; Suhor, v nedeljo 19. aprila popoldne; Adlešiči, v nedeljo 26. aprila dopoldne; Preloka, v nedeljo 26. aprila popoldne; Črnomelj, v nedeljo 3. maja dopoldne; Dragatuš, v nedeljo 3. maja popoldne; Sinji vrh, v soboto 9. maja popoldne; Vinica, v nedeljo 10. maja dopoldne; Stari trg, v nedeljo 10. maja popoldne; Ljubljana stolnica, na binkoštno nedeljo 17. maja; Ljubljana stolnica, nedelja presv. Trojice 24. maja; Zagorje ob Savi, v nedeljo 24. maja popoldne; Semič, v nedeljo 31. maja dopoldne; Črmošnjice, 31. maja popoldne; Radovljica, v nedeljo 7. junija dopoldne; Lesce, v nedeljo 7. junija popoldne; Jesenice, v nedeljo 14. junija dopoldne; Dovje, v nedeljo 14. junija popoldne; Koroška Bela, v nedeljo 21. junija dopoldne; Mošnje, v nedeljo 21. junija popoldne; Breznica, v nedeljo 28. junija dopoldne; Begunje, v nedeljo 28. junija popoldne; Ljubno, v nedeljo 5.

julija dopoldne; Leše, v nedeljo 5. julija popoldne; Kranjska gora, v nedeljo 12. julija dopoldne; Rateče, v nedeljo 12. julija popoldne; Novo mesto, v nedeljo 19. julija dopoldne; Šmihel, v nedeljo 19. julija popoldne; Bela cerkev, v torek 21. julija dopoldne; Brusnice, v četrtek 23. julija dopoldne; Stopiče, v soboto 25. julija dopoldne; Toplice, v nedeljo 26. julija dopoldne; Vavta vas, v nedeljo 26. julija popoldne; Podrog, v torek 28. julija; Soteska, v sredo 29. julija; Prečna, v četrtek 30. julija; Mirna peč, v soboto 1. avgusta; št. Peter, v nedeljo 2. avgusta dopoldne; Šmarjeta, v nedeljo 2. avgusta popoldne.

Vseh krajev, kjer bo birmovanje in kanonična vizitacija je torek 41. Dopoldne se začne birma ob 9, popoldne pa ob 16. Pred birmo bo spraševanje otrok. Med birmovanjem bodo po možnosti peli pevski zbori. Pri maši pa naproša nadškof dr. Pogačnik, da naj bo čim več sodelovanja vernikov.

● **Ljubljanski zlatomašniki.** Zlatomašniki — 50 let duhovniki — so letos sledeči gg. duhovniki: Maks Stanonik, profesor v pokoju v Ljubljani; Franc Vavpetič, župnik in bivši dekan v šenčurju pri Kranju; Anton Zalokar, upra-

vitelj v pokoju, v domu onemoglih v Predvoru.

● † **Dr. Anton Hlond.** Lansko leto 13. maja je v 80. letu starosti umrl na Poljskem duhovnik dr. Anton Hlond, brat pokojnega kardinala Avgusta Hlon-da in plodovit cerkveni skladatelj. Nje-govih skladb je nekaj nad štiri tisoč. V šolskem letu 1909/1910 je bil službe-no nastavljen na Rakovniku v Ljubljani.

● V mariborski škofiji so umrli: **Štiglic Franc**, upokojeni župnik, je umrl na Rečici ob Savinji 12. marca 1963, v letu ko je pričakoval, da bo mogel Bogu darovati svojo zlato mašo.

Strnšek Franc, biseromašnik, upoko-jeni župnik od Sv. Mihaela nad Mo-zirjem, je umrl 23. septembra.

Špindler Franc, upokojeni župnik in konzistorialni svetnik, je umrl pri Sv. Tomažu pri Ormožu 30. junija 1963.

Lorger Evgen je umrl 19. septem-bra 1963 v župniji št. Andraž nad Pod-zelo.

● † **Msrgr. dr. Josip Jeraj.** Dne 19. januarja 1964. leta je umrl v Ljubljani msrgr. dr. Josip Jeraj, profesor teološke fakultete v Ljubljani, star 71 let.

● **Birmovanje v mariborski škofiji.** Birmovanje in kanonična vizitacija bo v letu 1964, ako Bog da, v dekanijah Dravsko polje, Murska Sobota, Ljuto-mer, šaleška dolina in Nova cerkev; iz-redno pa — če bo mogoče — v župniji Slovenj Gradec.

● **Maribor: nova dekanija.** Maribor-ski škof dr. Držečnik je 9. januarja 1964 izdal sledeč odlok: „Iz dušnopastirskih razlogov in v zvezi z izročit-vijo župnije sv. Magdalene v Mariboru

Družbi Jezusovi (l. 1963) združujem s tem odlokom dekaniji Maribor levi breg in Maribor desni breg v novo dekanijo Maribor, s sedežem pri stolni župniji.“ Novoimenovani dekan je dr. Vinko Fran-geš, stolni župnik-vikar, za prodekana pa je bil imenovan Drago Oberšan, žup-nik pri sv. Rešnjem Telesu v Mariboru.

● † **Župnik Jožef Cuderman.** Na god sv. Nikolaja je mirno v Gospodu zaspal na Trsteniku upokojeni župnik Jožef Cuderman. Rodil se je v župniji Trstenik. Večino svojih duhovniških let je služboval kot kaplan na raznih žup-no nastavljen na Rakovniku pri Ljubljani

● † **Župnik Jožef Verce.** Konec novembra 1963 je nepričakovano v no-vomeški bolnišnici umrl 76-letni župnik Jožef Verce. Rodil se je v župniji Do-brnič in bil po dovršenem bogoslovju kaplan v Borovnici, Predosljih in v Tr-novem v Ljubljani. Skoro vse duhovni-ško življenje je posvetil župniji Žabni-ca, kjer je bil župnik od leta 1920.

● **Andrej Simčič: kapitularni vikar.** Po smrti prelata dr. Mihaela Toroša, apostolskega administratorja jugoslovan-skega dela goriške nadškofije, je bil imenovan za kapitularnega vikarja sol-kanski dekan Andrej Simčič.

● „Družina“ v 65.000 izvodih. „Dru-žina“ je edini verski list v Sloveniji. Njen ustanovitelj je rajni prelat dr. Mi-hael Toroš. Lastnik in izdajatelj je apo-stolska administratura v Novi Gorici. Odgovorni urednik je Stanko Vrtovec, dekan v Dornberku. „Družina izhaja 1. in 15. v mesecu v Novi Gorici v 65.000 izvodih. Izvod stane 30 din. Posamezna številka — velikost našega „Oznanila“ — ima sedaj osem strani.

Dr. JOŽE POGAČNIK - LJUBLJANSKI NADSKOF

Za praznik sv. Jožefa, 19. marca 1964, je iz Rima prišla vest, da je sv. oče Pavel VI. imenoval škofa dr. Jožeta Pogačnika, upravitelja ljubljanske nadškofije, za rednega nadškofa obširne ljubljanske nadškofije.

Novi nadškof, naslednik nadškofa Vovka, škofa Rožmana, škofa Jegliča... je bil rojen 28. septembra 1902 v Kovorju pri Trziču na Gorenjskem. Njegov oče je bil tam mlinar in posestnik. Ime mu je bilo Janez, materi pa Marijana.

Po maturi z odliko leta 1922 na klasični gimnaziji v Ljubljani je odšel na Tirolsko v Innsbruck, kjer je v jezuitskem zavodu „Canisianum“ študiral bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen na praznik apostola Jakoba, 25. julija 1927. Dve leti nato je postal doktor modroslovja in bogoslovja ter se temeljito pripravljen na duhovniško delo vrnil v domovino.

Kaplanoval je na dveh krajih: v Kranju pri msgr. Matiju Škerbcu in v ljubljanskem Trnovem pri župniku in pisatelju Finžgarju.

Dne 1. septembra 1937 je postal ravnatelj „Marijanišča“, znanega vzgojnega zavoda v Ljubljani.

Pisatelj Franc S. Finžgar si je mladega doktorja izbral za sodelavca in naslednika pri urejevanju knjig Družbe sv. Mohorja in „Mladike“, leposlovnega družinskega lista. Tega dela se je lotil že kot trnovski kaplan, nadaljeval pa ga je tudi še kot ravnatelj „Marijanišča“.

V začetku leta 1945 ga je škof dr. Gregorij Rožman imenoval za ljubljan-

skega kanonika. Nekaj mesecev za tem mu je škof Vovk zaupal v vodstvo bogoslovje. Kmalu ga je imenoval za svojega delegata ali namestnika, pozneje pa, ko je postal ljubljanski škof — po smrti dr. Gregorija Rožmana — za generalnega vikarja. Sveti oče Janez XIII. ga je na prošnjo škofa Vovka na njegov god 19. marca 1960 imenoval za svojega hišnega prelata.

V oktobru 1962, na prvem zasedanju vesoljnega cerkvenega zbora, pa je že zelo bolehní nadškof Anton Vovk prosil sv. očeta za pomožnega škofa. Prosil je prav za prelata dr. Pogačnika. Sv. oče Janez XXIII., ki se je s tako ljubeznijo spominjal Ljubljanec, mu je prošnjo uslišal. 11. februarja 1963 je iz Rima prišlo zaželjeno imenovanje.

Na cvetno nedeljo, 7. aprila 1963, je bil posvečen v škofa. Zaradi bolezní nadškofa dr. Vovka je obrede opravil zagrebški nadškof dr. Šeper; soprosvetvalca pa sta bila mariborski škof dr. Držičnik in senjski škof dr. Burić. Posvečenje je bilo v prenovljeni ljubljanski stolnici. Škofovski križ z zlato veržico in prstan je daroval novemu škofu rajni papež Janez XXIII. Za škofovsko geslo pa si je izbral besede, ki jih je govoril Jezus s križa svoji materi Mariji, ko ji je izročil v varstvo apostola Janeza: „Glej tvoj sin!“

Dr. Jože Pogačnik pa ni ostal dolgo časa pomožni škof nadškofa Vovka. Bil je samo tri mesece. Nadškof Vovk je namreč umrl na praznik sv. Cirila in Metoda leta 1963. Ljubljanski kanoniki so po pravu izvolili kapitularnega vikarja, katerega dolžnost je ta.

da toliko časa vodi nadškofijo, dokler ne pride novo imenovanje iz Rima. Izbrali so škofa dr. Pogačnika. Rim pa je nekaj dni za tem že imenoval škofa Pogačnika za upravitelja ljubljanske nadškofije. Upravljanje je trajalo dobrih devet mesecev, prav do imenovanja za pravega nadškofa.

Novemu ljubljanskemu nadškofu dr. Jožetu Pogačniku tudi „Duhovno življenje“ v daljni Argentini kliče „Na mnoga leta! Veliko božjega blagoslova!“

*Novi ljubljanski nadškof
dr. Jože Pogačnik*

Beograjski nadškof dr. Josip Ujčić je umrl

V velikem tednu, 24. marca letos je umrl beograjski nadškof dr. Josip Ujčić v 85. letu starosti.

Njegovo bogato življenje je potekalo v tehle črtah: Rodil se je 10. februarja 1880 v Starem Pazinu v Istri, v družini, ki je imela 10 otrok. Po italijanski osnovni šoli je šel v latinske šole v Trst. Po odlično končani maturi 1898 se je mladi abiturent prijavil za bogoslovno semenišče, katero je kot tržaški novomašnik zapustil leta 1902. Dve leti je bil tajnik tržaškega škofa Nagla. Od leta 1904 do 1908 je bil na Dunaju v Avguštineju, kjer je položil doktorat iz bogoslovnih ved. Za tem je bil štiri leta profesor moralke v Gorici in vodja slovenskega Alojzijevišča. Leta 1912 je 32-letni profesor zapustil Gorico ter se preselil na Dunaj za direktorja duhovniškega zavoda Avguštineja ter za dvornega kaplana. Po vojni se je odzval vabilu ljubljanskega škofa Jegliča ter prišel v Ljubljano na bogoslovno fakulteto za profesorja moralnega bogoslovja.

V Ljubljani je profesor dr. Ujčić ostal celih 16 let kot prvovrsten profesor in iskan predavatelj.

Papež Pij XI. je imenoval 28. novembra 1936. leta msgr. Ujčića za beograjskega nadškofa. Novoimenovani nadškof je našel v Beogradu nadškofijo in apostolsko administraturo Banat v težkem stanju. Zvest svojemu geslu „Blagost in zvestoba“ se je nadškof življal v nove razmere. Med vojno je več tisoč Slovencev, vernikov in duhovnikov, ki so bili pregnani, našlo v nad-

škofu velikega prijatelja in tolažnika.

Leta 1946 je sveta stolica imenovala nadškofa Ujčiča za vršilca dolžnosti škofovskih konferenc; kardinal dr. Stepinac, predsednik konferenc škofov Jugoslavije, je bil namreč zaprt. Kot vršilec dolžnosti škofovskih konferenc je nadškof Ujčič posvetil devet novih nadškofov in škofov. Zaradi zdravstvenih razlogov ga je papež Janez XXIII. na njegovo prošnjo leta 1961 razrešil omenjene dolžnosti, ter jo poveril zagrebškemu nadškofu dr. Šeperju. Istega leta mu je papež prav tako na njegovo

prošnjo določil križevskega vladiko dr. Gabrijela Bukatka za nadškofa-koadjutorja s pravico nasledstva v beograjski nadškofiji in v banatski administraturi.

Leta 1962 je nadškof Ujčič obhajal dva jubileja: biseromašniškega in srebrno škofovskega. Ob tej priložnosti mu je pisal lastnoročno pismo sam sv. oče Janez XXIII. S posebnim zanimanjem je spremljal priprave in delo vesoljnega cerkvenega zbora. Udeležil se je tudi prvega zasedanja, na drugega pa ni več mogel; v molitvi in vdanem prenašanju trpljenja se je pripravljaj na dan, ko ga je Gospod življenja poklical k sebi.

Dr. Josip Ujčič pred 25 leti

Andrej Simčič – kapitularni vikar

Zbor škofijskih svetovalcev je po smrti apostolskega adm. msgr. Mihaela Toroša na seji dne 31. decembra 1963 enoglasno izvolil za kapitularnega vikarja apostolske administracije jugoslovanskega dela goriške nadškofije g. Andreja Simčiča, dekana v Solkanu. Novi kapitularni vikar bo vodil škofijske posle do imenovanja rednega apostolskega administratorja.

ŠEST MILIJONOV IZSELJENCEV VZHODNEGA OBREDA

Trenutno je približno šest milijonov kristjanov vzhodnega obreda, ki živijo v tujih državah. Večina teh živi v Ameriki, Zahodni Evropi, Afriki in Avstraliji. Nad štiri in pol milijonov jih je bi-

✦ Duhovnik in pisatelj: Franc Ksaver Meško

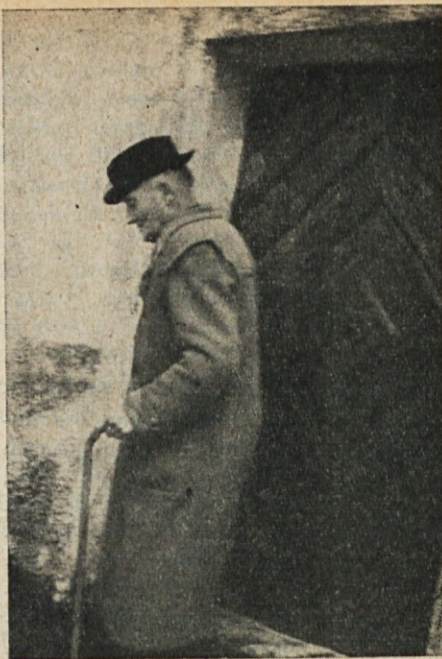
V noči od sobote na nedeljo dne 12. januarja 1964 je v slovenjegraški bolnici umrl za gangreno in trombozo slovenski pisatelj Franc Ksaverij Meško.

Življenska pot pokojnega Franca Ksaverija Meška je takole potekala:

Rojen je bil 28. oktobra leta 1874 pri Sv. Tomažu pri Ormožu. V mašnika je bil posvečen 19. julija 1898 v Celovcu. Kot kaplan je služboval v škocijanu v Podjunu, v Žabnicah in od tam na Sv. Višarje, kot provizor v Gnesauu, Grebinskemu kloštru in pri št. Danijelu nad Prevaljami. Tam je postal župnik, od tam se je preselil v župnijo Marija na Zili, kot begunec po prvi svetovni vojni je bil na Brezjah, za eno leto je šel nato za upravitelja na Tinje, nato pa zopet kot begunec na Brezje. Leta 1921 pa se je naselil pri sv. Roku na Selah, kjer je živel do druge svetovne vojne. Med vojno je bil znova begunec, prehodil je pot po Bosni in Hrvaški, nato pa prebival v Stični. Po vojni je bil zopet na Selah.

Cerkvena oblast ga je večkrat odlikovala: Leta 1942 je postal duhovni svetovalec, leta 1934 ga je papež Pij XI. imenoval za monsignora, od leta 1933 je vodil dekanijo Stari trg vse do leta 1962, leta 1948 je postal častni kanonik mariborske škofije.

Književnost ga je pritegnila že v višji šoli. Vajnejša njegova dela so: roman „Kam plovemo?“, knjiga črtic „Ob tihih večerih“, „Mir božji“, roman

Franc Ksaver Meško ob 85. letnici

„Na Poljani“, drami „Na smrt obsojeni“ in „Mati“, povesti: „Drama izza davnih dni“, „Črna smrt“, „Kobilice“, drama „Pri Hrortovih“, „Henrik, goba-vi vitez“. Znane so mladinske zbirke: „Mladim sreem“, „Volk spokornik“. „Našim malim“, „Mati“.

V letu 1960 je pisatelj Franc Ksaver Meško spisal knjigo: „Duhovnik s svojim Bogom“, kjer piše:

„Kaj bomo rekli o smrti? Znanilka, priča je božje previdnosti, je pa tudi znanilka dobrote in usmiljenja božjega. Premišljujmo večkrat o smrti! Stopimo kdaj na pokopališče in postojmo: Glej, tu boš pokopan. Ali si pripravljen?“

Med nami v Argentini

Duhovne vaje smo imeli: Post in advent sta že več let med nami čas duhovnih vaj. V adventu — pred božičem — imajo duhovne vaje moške in žene, v postnem času pa fantje in dekleta. Duhovne vaje za može in žene je vodil č. g. dr. Franc Gnidovec, rektor našega semenišča. Mož je bilo na duhovnih vajah ravno 100, žena pa 95; fantovske in deklinške v dveh oddelkih pa je letos vodil č. g. župnik Gregor Mali. Deklet je bilo v prvi skupini 41, v drugi pa 63, skupno torej 104; fantov pa je bilo 63.

Velikonočne duhovne obnove so precej dobro uspеле. Bile so na več krajih: v Moronu in San Martinu jih je vodil č. g. direktor Anton Orehar; v Ramos Mejía č. g. župnik France Novak, v San Justu č. g. dr. Alojzij Stare; v Slovenski vasi č. g. dr. Filip Žakelj, v Floridi č. g. svetnik Alojzij Košmerlj, v Carapachayu č. g. dir. Anton Orehar, v Berazateguiju in v San José č. g. dr. Alojzij Stare.

Obred cvetne nedelje je bil lep. Prišlo je precej ljudi z otroki. Nekaj velikonočnih butaric, ki so bile mlajšim v izredno veselje, je bilo na razpolago v

Slovenski hiši. Ostali pa so prejeli oljkove vejice — simbol miru.

Veliki teden med nami je privabil številne rojake iz Velikega Buenos Airesa v Slovensko dvorano, kjer so lepo potekali obredi velikega tedna.

Na veliki četrtek je bila ob 7 zvečer slovesna sv. maša, katero je ob asistenci č. g. župnika Gregorija Malija in č. g. Jurija Rodeta ter bogoslovcev in številnih ministrantov daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je g. celebrant govoril o skrivnosti velikega četrтка in o ljubezni, ki naj vlada med nami. Pel je pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom g. dr. Julija Savellija. Po sv. maši je sledilo češčenje. Red češčenja je bil takle: od 8—9 žene; od 9—10 dekleta, od 10—11 moške in od 11—12 fantje. Udeležba je bila prav lepa.

Na veliki petek ob 7 zvečer je bila najprej pridiga č. g. dr. Alojzija Starca, nato so bila berila, ki sta jih pela gg. Jurij Rode in bogoslovec Edvard Škulj, zatem prošnje, peti pasijon in sv. obhajilo. Obrede je vodil g. direktor Orehar, pasijon so peli: g. župnik Mali, g. Rode in pevski zbor „Gallus“.

Višek velikonočnih obredov pa je bila velika sobota ob 11 zvečer. Po blagoslovu novega ognja in velikonočne sveče je sledil slovesen sprevod z velikonočno svečo in slivospev. Za tem so bila berila, prvi del litanij vseh svetnikov, blagoslov krstne vode, obnova krstnih obljub, drugi del litanij vseh svetnikov. Po obredih je sledila slovesna sv. maša velikonočne vigilijske skupnim svetim obhajilom. Med sv. mašo je č. g. direktor Anton Orehar vsem nav-

zočim — udeležba je bila lepa, saj je bilo v velikem tednu razdeljenih nad tisoč obhajil — voščil milosti polne velikonočne praznike. Tudi ta dan je zelo ubrano pel zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Po končani slovesnosti so si rojaki na dvorišču Slovenske hiše voščili praznike.

15 let slovenske skupnosti v Ramos Mejia. V marcu je poteklo 15 let, odkar je č. g. Janez Kalan prišel v Ramos Mejia slovensko službo božjo. S tem pa se je tudi pričelo z ostalim delom: pevski zbor, slovenska šola, razne organizacije. Kot spomin na vse to je bila na cvetno nedeljo popoldne v župni cerkvi v Ramos Mejia zahvalna sv. maša, ki jo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je imel primeren nagovor. Po sv. maši pa je bil v režiji g. Janeza Špeha „Pasijon“ — trpljenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa v besedi in sliki — kakor ga je napisal v svoji drami „V času obiskanja“ Edvard Gregorin.

Poročilo o slovenskem srednješolskem tečaju za leto 1963

Slovenski srednješolski tečaj v Buenos Airesu je v preteklem letu redno obiskovalo 17 dijakov in dijakinj. Razdeljeni so bili v tri oddelke. Prvi letnik je štel 25 dijakov in dijakinj. Drugi 10; tretji pa 12 fantov in deklet. Poleg teh rednih dijakov in dijakinj, ki so ob koncu leta opravili tudi izpit, je tečaj neredno obiskovali še 6 študentov.

Tečaj je bil vsako drugo soboto v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Prišel se je ob 15,30, končal pa ob 19,30.

V tečaju so poučevali: č. g. direktor Anton Orehar — verouk v vseh treh letnikih; Slovenščino so poučevali: gđc. Milena Jerebič, g. Tine Duh st. in g. Edvard Škulj; Zgodovino Slovencev sta poučevala: gg. Pavle Rant in Tine Debeljak ml.; zemljepis Slovenije sta učila: gg. Jože Poznič in Simon Rajer. Prof. Alojzij Gerzinič je učil v tretjem letniku „svetovno književnost“. G. Zorko Simčič je predaval v istem letniku „človečansko vzgojo“. Za koordinacijo in vodstvo tečaja je pa skrbel g. Marko Kremžar.

Spričevala in skripte je pripravil profesorski zbor, stroške pa je prevzelo društvo „Zedinjena Slovenija“. Pred tečajem in med odmori so bile igre in razne športne vaje, ki sta jih vodili ga. Marijana Marn in ga. Olga Magister. Tečaj, nad katerim vlada splošno zadovoljstvo, so gmotno podprli tudi nekateri starši. Tako je n. pr. g. Gabrijel Potočnik daroval velik stenski zemljevid Evrope, na katerem morejo dijaki ugotoviti lego in položaj ter pomembnost Slovenije v Evropi in svetu.

Letošnji srednješolski tečaj

Prišel se je prvo soboto po Veliki noči. Tudi v letu 1964 bo redno vsako drugo soboto od 15,30 do 19,30 v Slovenski hiši v Buenos Airesu. V tečaj se je prijavilo nad 50 dijakov in dijakinj. Predmeti so isti kot v preteklem letu. V tečaju poučujejo isti kot lansko leto, le g. Zorka Simčiča je zaradi odsotnosti nadomestil p. dr. Alojzij Kuvkova, S. J.

IX. slovenski dan je bil na belo nedeljo, 5. aprila na Pristavi v Moronu. Celotno poročilo bo v prihodnji številki.

Primorske vesti

● **Kulturni večer v Doberdobu.** V soboto 7. in nedeljo 8. februarja je bil v Doberdobu kulturni večer posvečen katoliškemu tisku. Dekle in fant sta v kratkem dvogovoru razložila lepoto in važnost katoliškega tiska. Temu so sledili šaljivi prizori in srečolov v podporo katoliškemu slovenskemu tisku.

● **Nova župnija v Stražcah.** Stražce so postale v zadnjih letih eno najbolj obljudenih mestnih četrti. V zvezi s tem naseljevanjem je bilo nujno potrebno preskrbeti temu prebivalstvu duhovno oskrbo. Začeli so zidati cerkev, ki naj bi bila posvečena sv. Jožefu-Delavcu. Lepa cerkev z zvonikom in župniščem je sedaj postala že resnica. V nedeljo 15. marca je goriški nadškof blagoslovil in posvetil novo cerkev.

Za župnika te nove župnije je goriški nadškof imenoval preč. g. Tarcizija Nardina, ki je bil najprej kaplan v goriški stolnici, nato več let župnik v Moši; je ena vodilnih osebnosti italijanske Katoliške akcije.

● **Nova župna cerkev.** V nedeljo 23. februarja je tržaški nadškof blagoslovil temeljni kamen za novo župno cer-

kev v tržaški mestni četrti pri sv. Andreju, nad tovarno strojev. Žavetnika nove cerkve bosta sv. Andrej in sv. Rita.

● **Zanimivo predavanje.** 15. februarja je v okviru SKAD-a predaval za srednješolce in akademike prof. Maks Šah iz Trsta o odločilnih trenutkih v zgodovini Slovencev. Predavatelj se je dotaknil najvažnejših zgodovinskih momentov od preseljevanja narodov preko pokristjanjevanja do protestantske dobe. Prof. Šah je tudi zavrnil moderne trditve glede zgrešenega iskanja pomoči pri Bavarcih proti Obrom, kar naj bi odprlo pot ponemčevanju Slovencev. Slednjič je predavatelj še ugovarjal tezi, po kateri naj bi bilo za Slovence usodno, da niso sprejeli Lutrovega nauka.

ZA KAJ BOMO TA MESEC MOLILI?

Splošni molitveni namen:

Da bi se po celem svetu vzpostavil mir v resnici in ljubezni brez vsakega nezaupanja, z upoštevanjem medsebojnih pravic in dolžnosti!

Misijonski molitveni namen:

Za krščansko vzgojo deklet v Afriki!

Molitvena zveza za slovensko domovino:

Molimo, da bi v Sloveniji kmalu zasijala popolna verska svoboda: da bi duhovniki lahko nemoteno oznanjali božjo besedo, da bi zaživelo versko in katoliško časopisje, da bi v šolah zopet našel mesto verouk, da bi se ljudje svobodno združevali v verskih in katoliških društvih in še in še...

„Presvetli,“ je dejal lečnik zdaj mirno vljudno. „Pomilujem gospoda; strašno je ranjen. Tri do štiri palce globoko rano ima v črevju nad križem.“

„To je smrt!“ je zastokal komendator.

„To je smrt,“ je prikimal lečnik. In skoraj pomilovalno pripomnil: „Sunek v srce bi bil nesrečniku manj mučen.“

„Manj mučen,“ je ponovil trudno komendator. Lečnik se je tiho poklonil in odstopil. Tajnik je stopil k njemu in dijakoma, ki sta mu stregla, in jih vedel iz sobe.

„To je torej Cipriano Antonini?“ je vprašal lečnik.

„Je, vaša milost,“ je dejal tajnik.

„Uboga njegova žena!“ je dejal zdravnik in se obrnil k dijakoma:

„Kdo ga je?“

„Tuj človek,“ sta odgovorila; „najbrže iz osvete.“

„Iz osvete,“ je prikimal resno lečnik. Nato je dejal skoraj pikro: „Je pač tako! A preden bo revež izdihnil, bo strašno trpel.“

„Ali bo dolgo?“ je vprašal tajnik.

„Upajmo, da ne preživi noči,“ je odvrnil lečnik...

*

Zunaj je besnel divje vihar. V komendatorjevi spalnici pa se je zvijal v strašnih dušnih in telesnih bolečinah komendatorjev stričnik. Dajali so mu najmočnejšega vina, da bi manj občutil bolečine. Komendator se ni ganil od njega. Stari človek je bil v teh urah strašne preizkušnje postal močan, silen. Z mirno resnostjo je povedal svemu ljubljencu, da je izgubljen in naj misli na dušo. Ta pa je mislil v svojo smer in tarnal:

IVAN PREGELJ:

ODISEJ IZ KOMENDE

„Moja žena, moja uboga žena. In moja hči. Moj Bog, moj Bog, kaj bo z njima. Kaj porečete, ko izveste!“

„Cipriano,“ je dejal odločno komendator, „saj nočem nič vedeti, če nočesh govoriti. Dovolj je, da poveš spovedniku. A če smeš govoriti, daj, reci, da si nedolžen, da trpiš po krivici.“

„Bog, Bog,“ je zaječal ranjenec, „ne vem. Dvakrat sem videl tega človeka. Zdi se mi, da je brat —“

„Čigav brat?“

„Lucijin brat, ovčarjev sin na selu, Ettore Dengrazia.“

„Torej si poznal njegovo sestro,“ je vprašal stric.

„Poznal. Prinašala je mleko v mesto. Dal sem ji denarja, zlato verižico, ooo...“

Zopet se je onesvestil. Komendator je poslal po spovednika in naročil, naj nikar nič ne sporočajo ranjenčevi ženi. Ranjenec se je zopet zavedel in zaklical:

„Lucija, tvoj brat je morilec!“

„Odpusti mu,“ je dejal resno komendator in začel pripravljati stričnika za spoved. Pol ure pozneje so ranjenca prevedeli. Tudi telesno mu je odleglo.

„Stric,“ je rekel, „kriv sem pred svojo ženo in hčerjo. Opuščanja bi ju rad prosil.“

„Sinko,“ je odvrnil ta, „če želiš, ju dam poklicati.“

Oni je pomišljal, nato dejal: „Ne, nisem vreden. Uboga, uboga! Naj počiva, še prezgodaj bo vse zvedela.“

Nato je prisluhnil in vprašal: „Pa kaj je ta šum zunaj?“

„To je vihar,“ je dejal komendator, „strašen vihar.“

„Vihar,“ je ponovil ranjeni. Ležal je mirno. Bolečina je bila skoraj vidno izpila njegovo zdravo polno lice.

Komendatorja je streslo, ko mu je gledal v bolestno spremenjene poteze, v bolno zardelost njegovega obličja. O, kako je ljubil to obličje, ki je nosilo vse izrazite črte plemenite rodovine Testaferratijevih. Zdaj pa mu je kakor blisk prešinila misel glavo in je videl: „Glej, njegov obraz ne bo umrl. O, kako je prav takšen, kakor lice tistega mladega človeka, ki zdaj potuje in plove po morju.“

„Vihar divja,“ je zašepetal ranjenec, ki je topo poslušal v šumenje vetrov in zamolklo jezo grmenja.

„Vihar divja,“ se je stisnilo komendatorju srce v novi bolečini in je ču-

stvoval: „Nesrečni človek! Zdaj verujem, da je res sin mojega Ciprijana. Pa kaj sem storil! Odgnal sem ga iz hiše in zdaj je na morju, v viharjih, morda na slabotni ribiški ladji, ki ne more kljubovati valovom. O Bog! Ali bo došel, ali se bo otel? Koliko ladij bo danes zjutraj ležalo na dnu morja! Nesrečni človek! Morda prav to uro umira sredi valov. In kriv sem jaz, jaz, jaz!“

Nato pa se je komendator spet skušal pomiriti in se je tolažil: „Morda pa ni našel ladje in še vedno čaka na obali. Jezdec bi ga dotekel. Če sedla takoj, bi ga našel tam na obrežju.“

Odločno se je dvignil in poklical tajnika in mu naročil, kakor je bil domislil. Tajnik ga je umel, prikimal in molče šel... Kmalu za tem so udarile pod komendatorjevim oknjem konjske podkve ob tlak. V jutranji svit je viharl jezdec iz Ascolija po cesti ob narasli reki proti morskimi obali. Danilo se je. Jezdec je začel razpenjenemu konju pridrževati vojke, da bi se mu odpočil. Jahal je tik ob reki, ki je ponekod pljuskala prav na cesto. Tedaj je nenadoma odskočil konj. Nekaj stopinj pred njima je bila vrgla kalna voda človeško truplo na suho.

„Dio santo — sveti Bog!“ je zaklical jezdec, „to je človek, to je Ettore Degrazia, moj znanec.“

Bil je res oni nesrečni človek, ki je prejšnji večer krvavo maščeval čast svoje sestre in umoril Ciprijana.

Jezdec je skočil s sedla in potegnili utopljenca popolnoma iz vode. Prekrižal se je in podil s konjem naprej...

Komendator pa je stopil medtem k ranjenemu sorodniku, pomolil mu razpelo pod obraz in vprašal:

„Cipriano! Pri tem-le, ki je umrl za te in te bo sodil, povej, ali je bil greh med teboj in deklico Ano, ki je služila pri meni na Kranjskem?“

„Stric,“ je šepnil ranjenec, „imela sva otroka.“

„In ali veš, kje je?“

„Ne vem! Nikoli se nisem poslej menil zanj!“

„Otrok živi,“ je dejal komendator, „ime mu je Peter Pavel Glavar.“

Ranjenec je nemirno zaječal: „Vse veste. Res je. Malovrednega človeka sem podkupil, da je posodil ime mojemu sinu. O, o, o! Tudi ta podlost je na meni!“

„To ni najhujše,“ je dejal komendator, „hujše je, da si pogubil nesrečno deklico, lastnega sina in še mene.“

Ranjenec že ni več slišal stričeve bridke obsodbe. Onesvestil se je. Tiho je začela pojemati v njem bolečina in z bolečino je ginilo življenje. Medla jutranja zarja je vse bolj polnila sobo. Komendator je sedel nepremično ob oslabelem, nemo, strog in bridek. Zdaj-pazdaj so mu zatrepetale ustnice:

„Jezus, večni sodnik, ne zavrzi ga!“

Ko pa se je popolnoma zdanilo, je začel ranjenec umirati. Vsa komendatorjeva družina je napolnila sobo. On sam je odtaval od umirajočega v svojo kapelico in se tam zgrudil pred oltar. Tu je ležal dolgo v nemi grozi. Ko se je dvignil, je bil tako slab, da se je moral stene oprijemati. Iz hodnikov mu je udaril na uho glas jokajočih. Tajnik, ki se mu je približal, je dejal s hrupnim glasom:

„Zdaj je prebil. O, umrl je kakor svetnik!“

„Bil je velik grešnik,“ je odvrnil strogo komendator. „Bog se usmili njegove duše!“

Jokajoča žena se mu je vrgla k nogam. Komendator jo je komaj spoznal. Bila je Ciprianova vdova.

Šel je v svojo sobo in sedel. Poglobil je glavo v dlani, a jo zdaj-pazdaj dvignil, kakor bi se hotel s silo otresti trudnosti. Sonce je vzšlo in je sijalo naravnost tistemu na sliko, ki je to uro stal pred večnim sodnikom.

„Cipriano addio!“ je zastokal komendator. Vsa njegova moč je bila ugasnina; a še enkrat je planil zubelj slepe ljubezni, ki je morda bila največ kriva, da je mladi človek tako daleč zašel. Nato se je komendator dvignil, stopil k mizi in izvlekel iz miznice šop orumenelih listov. Bili so papirji mladega Cipriana, njegova prva pisanja, otroške risbe, čačke in vaje. Medel smehljal je preletel komendatorjevo lice in je bral:

„Zakaj, kakor pri drugih znanostih, tako je potreben tudi pri krepostih učitelj, ki naj z naukom in lepimi opomini vzbuja in krepi v nas vse tiste vrline, katerih kali so vsejane v naše duše.“

Komendator je prepoznal besede iz knjige o lepem vedenju in je vzdihnil:

„Nesrečni Castiglione! Vzgojil si mi dvornika in priljubljenega človeka, kreposti mu pa nisi okreplil.“

Komendator je pomislil še na njega, ki mu je tudi priporočal isto knjigo, in je vzdihnil bridko: „Glej, ta je modrejši! Izgubil je knjigo, a ljubil je krepost...“

Tedaj je prišel tajnik in sporočil, da se je vrnil sel.

„Ali ga je privedel?“ je vprašal komendator.

„Bogoslovec je odplul na romarski ladji pred dvema dnevoma,“ je sporočil tajnik. Komendator se je sesedel v stol in zamrmral:

„Cipriano! Pogubil si sebe, sina in mene!“

Potem je spet upal: „Izgubil je knjigo, a ljubil je krepost. Morda še živi...“

Planil je kvišku in zaklical tajniku:

„Sedite in pišite!“

„Komu presvetli?“ je vprašal tajnik.

„Pišite v Senj, škofu Benzoniju.“

Nato je narekoval pismo, ki naj bi odvalilo zadnjo skalo s poti, ki jo je hodil Peter Pavel...

XIII. NA MORJU IN V PRISTANU

Peter Pavel je spal in sanjal. Zdelo se mu je, da potuje skozi neznano deželo. Nekak moten, meglen somrak je ležal nad ravnino, po kateri je šla pot kakor gaz. Ni bila prijetna pot, a krajšala mu jo je zavest, da hodita na njegovi desni in levi še dva potnika. Čudno ga je nekaj vezalo na ta sopotna, dasi ju ni poznal. Šli so molče, zatopljeni vsak sam vase. Medlo sinja luč, ki je silila skozi somračno meglo, je komaj nejasno osvetljevala temne postave potnikov.

„Dani se,“ je čustvoval Peter, „in že dolgo, dolgo hodimo. Kako je to neki, da noče biti že dan?“

In je potožil sopotnikoma: „Ali smo pot zgrešili? Nikoli še take dežele! Hodimo in hodimo, a ni jutra ne dne.“

Potnik na desni je rekel: „Adam je želel in ni dočakal.“

In potnik na levi je kakor odpel: „Mojzes je hodil, a ni prišel.“

„Kdo sta, da govorita iz pisma?“ je mislil Peter Pavel. In kakor v odgovor na njegove misli sta odgovorila z isto besedo: „Zaupaj in veruj in boš prišel.“

„Če bi hodil sam, bal bi se,“ je dejal Peter Pavel. „Pa mi je sam Bog vaju dal za spremstvo in to je dobro.“

Obmolknili so. V ravni na desni in levi pred potniki so jeknili čudni glasovi. Bilo je kakor da tulijo volčje, nato pa, kakor da jočejo jagnjeta za izgubljeno materjo.

„Moj Bog, v volkove gremo,“ je rekel Peter Pavel.

„To niso volkovi,“ je dejal popotnik na desni.

„In niso jagnjeta,“ je dejal popotnik na levi.

„Pa kaj so, povejta mi. Kakšna čudna dežela je to?“

Potni na desni je rekel: „Tisti ki tulijo, so nesrečni; niso marali v smrti ni uri duhovnika. Zato tulijo v temah.“

Potni na levi je rekel: „Tisti, ki tožijo kakor jagnjeta, so bedni, ki so želeli duhovnika, pa ga niso imeli.“

Lajež volkov in vekanje jagnjet je rastlo v neskončnost. Petru Pavlu se je srce krčilo v prsih in je občutil toplo sočutje do trpečih:

„Moj Bog, koliko je pa še takih na svetu, ki o duhovniku Kristusovem še nikoli nič slišali niso.“

„Morje jih je,“ je podobno vzdihnil potnik na desni.

„Temo bi napolnil, če bi dno imela,“ je rekel potnik na levi.

„Kakor čolnič,“ je rekel Peter, „plava Cerkev na morju v temi. Potapljava se, ne vidi jo. A peklo je silno. O, ali bo premagala blagovest v temi in viharju vrata peklena?“

„Zmogla bo,“ je bilo čuti z desne in leve. Nato je legla smrtna tišina vseokoli. Iz te tišine pa je jeknil zdajci strašen glas, rjojenje pustinjaškega leva. Peter Pavel je krčevito segel svojima sopotnikoma pod pazduho.

„To je Njegov glas,“ je dejal tedaj slovesno potnik na levi.

Petru Pavlu se je v sredi med neznanima drugovoma ogrelo srce in je vprašal zaupno: „Tako lepo sta me v sredo vzela in me tolažila. O, recita, kdo sta?“

In je rekel potni na desni: „V noči, praden je petelin trikrat zapel, sem ga zatajil pred dekle.“

In je rekel potni na levi: „Ko so Štefana kamenjali, so obleko položili k mojim nogam. Na poti v Damask pa me je vrgel s konja in sem Ga spoznal.“

Peter Pavel je radostno vzkliknil in ju spoznal po sliki na domu župnika Roglja: „O svetca božja, moja ljuba patrona, zdaj verujem, da me prav privedeta.“

Ona dva sta izginila; tla pod Glavarjem pa so se zazibala kakor v potresu. In zdaj je strašen grom pretresel ozračje. Peter Pavel Glavar se je prebudil, zavedel in spoznal, da je na ladji med romarji in da ladjo meče strašen vihar. Jok in vzdihovanje plahih popotnikov je polnilo temni prostor, kamor so se bili zgnatli. V svitu brljave oljenice je videl blede obraze mož in žena. Vihar ga je vrgel z ležišča sredi med nje. Šele po dolgem se mu je posrečilo, da se je izvil iz živega kupa in prišel na stopnice, ki so vodile na krov. Lezel je navzgor. Posrečilo se mu je dvigniti vrata, ki so zapirala lino na krov. Oslepel je v strašni bliskavici. Nato je videl, kako je vihar trgjal jadra in lo-

mil jambore. Začutil je ostri vonj po strelji v nosnicah in slano morsko peno na ustnicah. Silovit sunek je nagnil ladjo, strašen val se je dvignil čez krov, zalil odprto lino in skoraj odplaknil Petra navzdol. Brezizrazen vzklik prestrašenih ljudi se je odzval od doli gori. Nekdo je rezko zaklical ob Petru:

„Zapri lino!“

Peter je izpustil pokrov in zdrknil po stopnicah nazaj med sopotnike. Kakor skrivnostno spoznanje ga je obšlo neskončno sočutje do njih in je vzdihnil v svoji duši: „Poginili bodo! Gospod! Reši jih, reši! Duhovnika ni med njimi, kakor jagnjeta po materi bodo tožili. Reši jih!“

In z močnim glasom je začel moliti:

„Zgodnja danica, Zdravje bolnikov, Pribežališče grešnikov, Tolažnica žalostnih, Pomoč kristjanov...“

In kakor en glas je odgovarjala preplašena srenja:

„Prosi za nas!“

Vihar je popuščal. Zopet je zlezal Peter Glavar po lestvi navzgor in oprezoval skozi špranje na krov. Zdaj je slišal krmilarja:

„Šjor padrone!“ (Gospod kapitan!)

„Ča je Stevo?“

„Zadeli smo.“

„E pa da! Povezili smo ribiški čoln z ljudmi. Bog jih reši.“

Veter je šumel znova. Ko je bilo spet tiho, je slišal Glavar:

„Šjor padrone!“

„Ča je, Stevo?“

„Krmilo se je zlomilo.“

„Tristo...“

Zopet je sunil vihar.

„Krmilo je mrtvo,“ je vzdihnil Glavar. „Zdaj mene in moje sopotnike vozita sveta moja patrona!“

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutolia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
650 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Vrednost dela 257

Nov odlok o liturgiji 259

Ljubljanski nadškof o sklepkih koncila 260

Kdo ima pravico do vzgoje 263

Galileo Galilei 266

Zivljenje, sladkost in upanje naše 269

Brez ljubezni ni srečnega zakona 274

Izza železne zavese 277

Kristus in njegov oče 278

Telesna drža med sv. mašo 283

Zanimivo mnenje o španiji 284

Za mlade ljudi 286

Podrti viharnik 290

Šport v luči vere 292

Svetovne novice 293

Glas iz Rima 295

.. † Franc Malovrh 296

Vpliv umetnosti na vero Slovencev 297

Volk dlako menja, čudi pa ne 300

Kristus s vas je upanje slave 302

Mavrica 304

Od doma 306

Dr. Jože Pogačnik — ljubljanski nadškof 308

Beograjski nadškof dr. Josip Ujčić je umrl 309

Med nami v Argentini 312

Primorske vesti 314

Za kaj bomo ta mesec molili 314

Odisej iz Komende 315

LETO XXXI

štev. 5

MAJ 1964

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

*Le kliči nas venčani maj k Mariji v nadzemeljski raj; da
večno veseli Mariji bi peli, o Jezus, to milost nam daj!*

Zgoraj: Fara na Blokah na Notranjskem

Na prvi strani: V Sloveniji je pomlad

Ovitek: Ivan Bukovec

